

ROMÂNIA
REGIUNEA DE DEZVOLTARE CENTRU
CONSILIUL PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ

PROCES VERBAL
Încheiat astăzi, 16.07.2021, la Alba Iulia
Ședința Consiliului pentru Dezvoltare Regională Centru

Membrii Consiliului pentru Dezvoltare Regională Centru participanți la ședință:

1. Ion Dumitrel – Președinte Consiliul Județean Alba, reprezentat de domnul Dumitru Fulea
2. Pleșa Gabriel Codru - Primar Municipiul Alba Iulia
3. Adrian Teban – Primar Orașul Cugir, reprezentat de domnul Marius Jibotean
4. Romulus Raica – Primar Comuna Galda, reprezentat de domnul Nicolae Mărginean
5. Ioan Adrian Veștea - Președinte Consiliul Județean Brașov, reprezentat de domnul Petru Nechifor Moraru
6. Allen Coliban – Primar Municipiul Brașov, reprezentat de domnul Dragoș David
7. Liviu Călin Butnariu – Primar orașul Râșnov, reprezentat de domnul Olteanu Ilie
8. Chirilaș Tiberiu Nicolae - Primar Comuna Vama Buzăului
9. Tamás Sándor – Președinte Consiliul Județean Covasna, reprezentat de László János Henning
10. Antal Árpád – Primar Municipiul Sfântu Gheorghe, reprezentat de domnul Csaba Czimbalmos - Kozma
11. Gyero Jozsef - Primar Orașul Covasna, reprezentat de domnul Para Sandor
12. Borboly Csaba – Președinte Consiliul Județean Harghita
13. Korodi Attila – Primar Municipiul Miercurea Ciuc, reprezentat de domnul Bors Bela
14. Mik József – Primar Orașul Borsec
15. Peter Ferenc – Președinte Consiliul Județean Mureș
16. Ioan Cristian Moldovan – Primar Orașul Luduș, reprezentat de doamna Năsăudean Anca
17. Simon Istvan – Primar Comuna Sînpaul, reprezentat de domnul Antal Zoltan
18. Daniela Cîmpean – Președinte Consiliul Județean Sibiu, reprezentată de doamna Oana Popa
19. Astrid Fodor – Primar Municipiul Sibiu, reprezentată de doamna Ioana Leca
20. Horațiu Dumitru Răcuciu – Primar Orașul Săliște
21. Mircea Mihai Dragomir – Primar Comuna Biertan

Alți participanți invitați:

- Jakab István-Barna – Consiliul Județean Covasna
- Lenica Bucur- Consiliul Județean Alba
- Crina Dumitrescu – Primăria municipiului Alba Iulia
- Miron Adriana - Primăria municipiului Brașov
- Maghyarossy Andrea – Consiliul Județean Mureș
- Alexandra Dincă – Primăria municipiului Sibiu
- Nemeș Claudiu – Instituția Prefectului Alba
- Larisa Hintea – Instituția Prefectului Mureș
- Birgit Schliewenz – Mancom SRL, Reprezentant Oficial Parteneriat cu Landul Brandenburg

Reprezentanți ADR Centru:

- Simion Crețu – Director General ADR Centru
- Dan Popa – Director Organism Intermediar POR
- Adriana Mureșan – Șef AM POR 2021-2027
- Ovidia Caba- Director Direcția Politici Regionale, Programe
- Nicolae Mărginean – Director Departament Relații Publice și Comunicare
- Gabriela Tărău – Șef Serviciu

Ședința s-a desfășurat în data de 16.07.2021, de la ora 10.00, la Hotel Allegria din Alba Iulia, fiind condusă de domnul Csaba Borboly – Președinte al CDR Centru.

Domnul Csaba Borboly: Buna ziua, vă mulțumim celor prezenți astăzi. Vă salut cu ocazia acestei întâlniri. Salut prezența domnului și doamnei președinte, a reprezentanților municipiilor și a celorlalți membri CDR Centru. Este întrunit cvorumul necesar, așa că putem începe discuțiile.

Aveți Ordinea de zi în mape. Dacă aveți propuneri la aceasta? Dacă nu, consider că a fost aprobată. Trecem la primul punct de pe ordinea de zi. "Analiză privind implementarea POR 2014-2020 la nivelul Regiunii Centru". O să prezint materialul domnului Dan Popa, Director OI POR ADR Centru.

Domnul Dan Popa: Programul Operațional Regional 2014-2020, de la adoptarea sa în iunie 2015 și până în momentul de față, a suferit o serie de modificări. Prima dintre modificări a fost adoptată în martie 2016, când a fost alocată suma de 100 milioane euro din program (Axa Prioritară 2) pentru „Inițiativa pentru IMM-uri” și elaborarea Programului Operațional Inițiativa pentru IMM-uri și reconfigurată Axa Prioritară 2, ținând seama de noua alocare. De asemenea, tot atunci a fost modificat și modul de abordare și implementare al Axei Prioritare 1 privind promovarea transferului tehnologic. În cursul anului 2017, Programul a mai suferit o serie de modificări, ultima și cea mai importantă fiind cea de la finalul anului 2017, modificare prin intermediul căreia, pe lângă realizarea de realocări între diferitele Axe și Priorități de Investiții ale Programului, s-a inclus în cadrul POR 2014-2020, o nouă axă prioritară – Axa Prioritară 13 – Sprijinirea regenerării orașelor mici și mijlocii. De asemenea, în cursul anului 2017 POR 2014-2020 a primit o alocare de 160 milioane euro de la Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020.

Pentru reducerea riscului dezangajării fondurilor alocate POR la finalul anului 2018, în cadrul ședinței CM POR din data de 24 mai 2018, s-a propus o modificare programului, prin crearea a 2 Axe Prioritare noi: Axa Prioritară 14 „Crearea infrastructurii spitalelor regionale de urgență” și Axa Prioritară 15 „Inițiativa pentru IMM-uri”. De asemenea, prin decizia CMPOR nr. 97/ 26.06.2018, adoptată prin procedură scrisă, s-a aprobat o nouă modificare a programului, care a fost aprobată apoi de Comisia Europeană.

Programul are în momentul de față 15 Axe Prioritare, cu o alocare totală estimată de 8,38 miliarde euro, din care 6,86 miliarde de euro reprezintă sprijinul UE, prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR). Alocarea aferentă Regiunii Centru din cadrul POR 2014-2020 este de 660,90 mil. Euro din FEDR, la care se adaugă cofinanțarea națională, rezultând un buget total de 788,89 mil. Euro.

În data de 17.10.2019 a fost inițiată procedura scrisă pentru adoptarea hotărârii cu privire la transferarea fondurilor disponibile în Regiunea Centru pe anumite Priorități de Investiții către alte Priorități de Investiții care au nevoie de sume din cadrul POR 2014-2020, după cum urmează:

- aprobarea redeschiderii unui nou apel de proiecte în cadrul Priorității de investiții 3.1, Operațiunea A – Eficiența energetică în clădiri rezidențiale pe suma de 11 milioane euro
- aprobarea transferării sumei de 9,54 milioane de euro din alocarea Regiunii Centru pentru Prioritatea de Investiții 3.1, Operațiunea A – Eficiența energetică în clădiri rezidențiale către Prioritatea de Investiții 2.1 A - Sprijinirea microîntreprinderilor a POR 2014-2020,
- aprobarea transferării sumei disponibile din alocarea Regiunii Centru pentru Prioritatea de Investiții 5.2 – Regenerarea mediului urban a POR 2014-2020 către Prioritatea de Investiții 13.1 – Sprijinirea orașelor mici și mijlocii a POR 2014-2020, în vederea contractării proiectelor din lista de rezervă. Hotărârea CDR Centru menționată a fost transmisă către CM POR. În contextul în care și în celelalte regiuni de dezvoltare s-au formulat propuneri de realocări, prin Decizia CM POR nr. 117/ 18.12.2019 s-a aprobat textul revizuit al POR 2014-2020, iar prin Decizia CM POR nr. 118/ 18.12.2019 s-a aprobat modificarea alocărilor financiare orientative, la nivel regional aferente Programului Operațional Regional 2014-2020.

Apeluri lansate

- Până la această dată, în cadrul POR 2014-2020 s-au lansat 66 de apeluri în Regiune (13 apeluri sunt la sesiunea 2, 2 apeluri sunt la sesiunea 3, 1 apel pentru scrisori de intenție, 1 apel pentru documente strategice, 9 apeluri proiecte nefinalizate) pe 12 Axe Prioritare ale POR 2014-2020, din care:
- 64 apeluri sunt închise;
- 2 apeluri deschise.

Stadiul implementării POR 2014-2020 în Regiunea Centru

Situația proiectelor depuse în cadrul POR 2014-2020 până la data de 01.07.2021:

- 2.293 proiecte depuse, cu o valoare totală solicitată de 2664,83mil. euro, din care:
- 411 proiecte se află în selecție (conformitate și eligibilitate, evaluare tehnică și financiară, lista de rezerva), cu o valoare totală a sumei solicitate de 558,54 milioane euro;
- 29 proiecte în precontractare (analiză documente la OI și avizare contracte la AM POR), cu o valoare totală a sumei solicitate de 24,05 milioane euro;
- 1028 proiecte contractate, cu o valoare a sumei solicitate de 1.258,98 milioane euro.

Totodată, ADR Centru a fost desemnat Organism Intermediar pentru procesul de evaluare, selecție și contractare a cererilor de finanțare depuse în cadrul Priorităților de Investiții 3.1A, 3.1B și 5.1 aferente SUERD. La data de 01.07.2021, situația proiectelor depuse în cadrul priorităților menționate, este următoarea:

- 126 proiecte depuse, cu o valoare totală solicitată de 167,69 mil. euro, din care:
- 37 proiecte se află în selecție (lista de rezervă), cu o valoare totală a sumei solicitate de 55,27 milioane euro;
- 1 proiect în precontractare (analiză documente la OI și avizare contracte la AM POR), cu o valoare totală a sumei solicitate de 1,11 milioane euro;
- 63 proiecte contractate, cu o valoare a sumei solicitate de 47,2 milioane euro.

Situația detaliată a proiectelor depuse în Regiunea Centru pe apelurile de proiecte lansate este prezentată în tabel. În cadrul Axei Prioritare 7, apelul 2, ADR Centru a solicitat reluarea procesului de contractare pentru cererile de finanțare depuse în cadrul PI 7.1/2 de către UAT Județul Harghita cod SMIS 118832 și 119039 care la acest moment se află în lista de rezervă a acestei priorități. Menționăm că această solicitare precum și argumentele care stau la baza ei, au fost transmise la AM POR prin adresele ADR Centru nr. 28846/ 14.08.2018, 4416/ 06.02.2019, 8145/ 04.03.2019, 1078/14.01.2020, 19292 /04.06.2020 și adresele CDR Centru nr.33845 / 13.09.2019 și 102 / 21.12.2020. Până la acest moment nu s-a primit nici un răspuns.

Cu privire la Axa prioritară 9, în Regiunea Centru, cele șapte Strategii de Dezvoltare Locală aferente orașelor/ municipiilor cu peste 20.000 locuitori care beneficiază de sprijin prin intermediul acesteia au fost selectate în decembrie 2017, și propun finanțarea de investiții de infrastructură în cadrul grupurilor de acțiune locală înființate în Alba Iulia, Sebeș, Mediaș, Sfântu Gheorghe, Târgu Mureș, Săcele și Codlea. Etapele de implementare parcurse până în prezent:

- Semestrul II 2019 - Avizarea procedurilor evaluare și selecție de Comitetul Comun de Selecție Restrâns, din care fac parte reprezentanți ADR Centru. Toate cele 7 GAL-uri selectate au obținut avizul pentru propriile proceduri de evaluare și selecție a fișelor de proiecte.
- Septembrie 2019 - prezent - Avizare apeluri de fișe de proiecte și Ghidul solicitantului de către ADR Centru. Cele 7 GAL-uri beneficiare au obținut avizul pentru 40 de intervenții.
- Martie 2020 – prezent – Participarea reprezentantului ADR Centru în calitate de observator la selecția fișelor de proiect. Aprobarea raportului de selecție în cazul a șase GAL-uri: Alba Iulia, Mediaș, Sfântu

Gheorghe, Sebeș, Codlea și Săcele s-a desfășurat în prezența reprezentanților ADR Centru în calitate de observatori.

- Martie 2020 – prezent – Avizarea pachetelor de fișe de proiecte selectate. Cele șase grupuri de acțiune locală din Regiunea Centru au obținut avizul Comitetului Comun de Selecție Restrâns pentru pachetul de fișe de proiecte selectate.

Prin Ordin MDLPA nr. 520 din 09.04.2021, perioada de depunere a proiectelor pentru apelul POR/2019/9.1/1/Întreprinderi, Axa prioritară 9, Prioritatea de Investiții 9.1 – Dezvoltare Locală sub Responsabilitatea Comunității (DLRC) s-a prelungit până la data de 14.06.2021. Până la termenul limită, 8 cereri de finanțare au fost depuse de întreprinderile de inserție socială în MYSMIS. În total, în cadrul Axei 9 au fost depuse 17 cereri de finanțare cu o valoare solicitată 14,5 mil euro. De asemenea, la începutul acestui an s-a constituit Comitetul Comun de Modificare a Strategiilor de Dezvoltare Locală care analizează și aprobă propunerile de modificare ale SDL elaborate de către GAL-uri. Din acest Comitet fac parte reprezentanți ai ADR Centru. Până la data de 30 iunie 2021 au existat cinci solicitări de modificare a Strategiilor de Dezvoltare Locală din partea GAL-urilor din Regiunea Centru.

În luna ianuarie 2020, Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (MLPDA), a adoptat "Memorandumul de supracontractare a proiectelor aflate în lista de rezervă pentru Axele Prioritare 3, 4, 10 și 13, din cadrul Programului Operațional Regional (POR) 2014-2020". În baza acestui document, în Regiunea Centru au intrat în procesul de evaluare, selecție și contractare 117 cereri de finanțare cu o valoare totală de 1,36 miliarde lei și cu o valoare solicitată de 1,25 miliarde lei.

Până la data de 01.07.2021, în Regiunea Centru au fost semnate 1.028 de contracte în cadrul POR 2014-2020. Pe lângă acestea, alte 3 contracte au fost evaluate de către AM POR, ADR Centru fiind implicată în implementarea, respectiv monitorizarea acestor contracte:

- un contract nivel regional, aferent Axei Prioritare 8, Obiectiv Specific 8.2 – Ambulanțe. Beneficiarul acestui contract este Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU), valoarea totală a contractului fiind de 87.229.964,45 lei, iar valoarea nerambursabilă de 61.060.975,10 lei.
- două contracte sunt semnate în cadrul Axei Prioritare 10 - Îmbunătățirea infrastructurii educaționale, apelul dedicat Ministerului Educației Naționale, în parteneriat cu administrațiile publice locale. Valoarea totală a contractelor este de 158.913.150,97, iar valoarea solicitată este de 113.407.661,01.

De asemenea, un alt contract gestionat la nivel național și este aferent Axei Prioritare 11 – Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară, Prioritatea de Investiții 11.1 – Consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă. Alocarea totală a Contractului de Finanțare este de 1.439.393.180 lei, finanțare nerambursabilă fiind în sumă maximă de 1.223.484.203,02 lei.

Pentru contractele semnate au fost demarate activitățile de monitorizare și verificare financiară, care au constatat în: Efectuarea vizitelor de monitorizare pentru proiectele în implementare: 2.308 vizite în teren;

- Acte adiționale procesate: 664 acte adiționale;
- cereri de rambursare/ plata/ prefinanțare verificate: 4103
- Verificarea dosarelor de achiziție: 5.433 Dosare de achiziții;

Valoarea FEDR rambursată până la 01.07.2021 este de 236,64 mil euro, ceea ce reprezintă un grad de absorbție pentru Regiunea Centru de 35,91%. Vă informăm că România are stabilită în fiecare an o țintă de absorbție aferentă POR, care este repartizată proporțional pentru fiecare regiune de dezvoltare. Astfel, pentru anul 2021 Regiunea Centru are stabilită o țintă de absorbție de 117,76 mil euro FEDR.

Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020 a intrat în ultima parte a implementării sale, termenul maxim de finalizare proiectelor contractate în cadrul acestui program fiind data de 31.12.2023, atât din punct de vedere

tehnic, cât și, mai ales, financiar. Acest lucru înseamnă că, din acest moment, progresul fizic al proiectelor trebuie să evolueze într-un ritm accelerat și astfel este necesară:

- urgentarea procedurilor de achiziție publică privind realizarea proiectelor tehnice pentru proiectele depuse la faza SF/ DALI și depunerea în termen cât mai scurt a acestora spre verificare la ADR Centru, în calitate de Organism Intermediar pentru POR,
- în cazul proiectelor depuse la faza PT sau care au finalizat procedura de achiziție PT, urgentarea finalizării achiziției lucrărilor de execuție,
- efectuarea unei analize realiste și argumentate asupra graficelor de depunere a cererilor de rambursare, valabile la momentul actual, vis-a-vis de stadiul implementării propriu-zise a proiectelor și a resurselor financiare disponibile la Beneficiar.

Menționăm că în luna ianuarie 2021 s-a solicitat beneficiarilor POR actualizarea graficelor de rambursare/ plata în conformitate cu graficele de execuție din cadrul contractelor de achiziție încheiate. În luna februarie 2021 procentul de depunere a cererilor de rambursare/ plată raportat la previziunile transmise în luna ianuarie 2021, a fost de aproximativ 40%. În acest sens, se recomandă urgentarea acestor etape în vederea accelerării procesului de implementare a proiectelor și a decontării cât mai rapide a cheltuielilor eligibile pentru includerea acestora în aplicații de plată către Comisia Europeană pentru ca aceste proiecte să fie finalizate până la 31.12.2023.

De asemenea, pentru verificarea în cel mai scurt timp a cererilor de rambursare/ plată depuse la ADR Centru, vă reamintim prevederile următoarelor instrucțiuni emise de AM POR:

- În conformitate cu prevederile Instrucțiunii AM POR nr. 42/31.05.2017, dosarele de achiziție se depun în termen de maxim 10 zile lucrătoare de la data încheierii contractului de achiziție respectiv, dar cu cel puțin 10 zile lucrătoare anterior depunerii unei cereri de plată/ rambursare (cu excepția achizițiilor directe care vor fi atașate CR/CP).
- Potrivit Instrucțiunii AM POR nr.130/12.11.2019, după încărcarea dosarului achiziției în MySMIS beneficiarul va informa OI că a depus dosarul achiziției folosind formularul 4.5.1.1 anexat Instrucțiunii AM POR nr.130/12.11.2019. Netransmiterea formularului 4.5.1.1 la ADR Centru prin e-mail sau prin MySMIS - modulul „Comunicare” este echivalentă cu nedepunerea dosarului de achiziție.

Subliniem că, în cazul neatingerii țintei de absorbție la nivel regional – fapt care ar conduce la neatingerea țintei la nivel de program până la sfârșitul anului 2021 - există riscul ca penalitățile suportate la nivel de program să fie aplicate proporțional și la proiectele individuale. Adăugăm faptul că, ulterior semnării contractului de finanțare, beneficiarul se va asigura de îndeplinirea obligațiilor asumate prin contract, pentru implementarea proiectului și pentru realizarea activităților, indicatorilor și obiectivelor acestuia, prevăzute în Cererea de finanțare. În acest sens, beneficiarul are obligația de a respecta calendarul activităților și achizițiilor publice, prevăzute în cererea de finanțare, precum și de a asigura un management eficient al proiectului prin asigurarea resurselor umane și materiale necesare implementării acestuia.

În cazul unor probleme apărute în perioada de implementare a proiectului/ proiectelor, vă asigurăm de suportul tehnic necesar pentru soluționarea acestora. Aceasta a fost pe scurt și sintetic o prezentare a implementării POR. Dacă aveți întrebări, vă stau la dispoziție.

Domnul Csaba Borboly: Stimați colegi, dacă aveți întrebări la prezentare?

Domnul Gabriel Pleșa: Aș vrea să întreb cum am putea susține această creștere fără precedent a prețurilor la materiale de construcții? Dacă s-ar putea din alte surse decât cele locale. E o mare problemă pentru proiectele pe care le-am contractat. Se pare că durează problema, nu știm când va reveni piața materialelor ca prețuri și realmente ne creează probleme. Mulțumesc.

Domnul Simion Crețu: Mulțumesc. O să încep cu o formă de răspuns, fiindcă răspunsul nu-l are nimeni. Evoluția asta îngrijorătoare a apărut într-un timp foarte scurt. Nimeni nu a anticipat-o, dar afectează multe proiecte în

desfășurare. Cresc costurile. Prinde proiectele în fază de licitație, cu caiete de sarcini întocmite. Nu mai vine nimeni să liciteze. E o mare problemă. Noi, la nivelul ADR-urilor, am avut o discuție între toate cele 8, am făcut și o adresă, prin care solicităm principalilor reprezentanți decizionali să intervină. Acum, nu știm dacă există preocupări din partea Guvernului, a partidelor politice, de a interveni în această perioadă. Există o discuție să se modifice legea achizițiilor, să se facă un act adițional să se modifice prețul investiției, ca să nu intri pe penalitate, pe corecții. Există anumite formule, pentru a se vedea cum și ce se poate recupera. După formulele date de Institutul de statistică, prețurile se pot actualiza. Dar formula nu mai face față, fiindcă acolo sunt indicatori normali, care țin cont de inflație. Nu poți veni cu 40-50% la scumpiri de materiale. Sperăm să se găsească o soluție. Mi se pare corect, un buget local nu are rezerve pentru aceste situații. Ori iei din altă parte, ori renunți. Credit, dacă se poate lua, eventual din trezorerie, sau bugetul de stat să vadă modalitatea prin care se poate angaja. Cred că este necesară o rezolvare fiindcă, dacă nu, efectele negative pot fi destul de dramatice. Noi avem plăți 300 milioane, iar prin proiectele contractate depășim, 1,33 miliarde. Deci din suma asta avem consumate 300, în urma licitațiilor vor fi 1,5 miliarde de euro. Până la finalul anului vom face 400 milioane. Cele 800 de contracte active ar putea fi afectate majoritatea, dacă nu sunt în fază finală, sau care nu au început activitățile. Sunt niște riscuri, pe lângă un alt risc foarte mare, timpul. Mai sunt 2 ani și jumătate până se termină programul. Supra-contractăm cu peste 60%, chiar dacă e mai târziu, iar din sumele supra-contractate nu iei 90% dar iei 50-60% ceea ce înseamnă că tot e bine. Dar e bine să te apropii cât mai mult la sumele angajate, pentru o absorbție bună, sunt bani prinși în buget, există dar trebuie utilizați în perioada asta. Problema cred că se va rezolva. Mulțumesc.

Domnul Csaba Borboly: Dacă mai sunt alte întrebări?

Nu mai sunt, atunci trecem la punctul doi de pe Ordinea de zi. "Informare privind proiectele implementate la nivelul Regiunii Centru cu finanțare din programele operaționale existente la nivel național în perioada 2014-2020". Va prezenta doamna Adriana Mureșan.

Doamna Adriana Mureșan: O să vă prezint în continuare o situație a proiectelor implementate pe celelalte programe și care sunt localizate parțial sau total în Regiunea Centru.

Fondurile Europene Structurale și de Investiții alocate României pentru perioada 2014-2020 sunt în valoare de aproximativ 31 miliarde. de euro. Acesta se implementează prin 9 Programe Operaționale pentru perioada 2014-2020. În cele ce urmează sunt prezentate fondurile alocate fiecărui program operațional și gradul de absorbție la nivel național, la 31 mai 2021. Programele operaționale sunt finanțate prin intermediul a trei fonduri: Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul de Coeziune (FC) și Fondul Social European (FSE). Finanțarea programelor de dezvoltare rurală este asigurată prin intermediul Fondului European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), iar a sectorului piscicol și acvacultură prin intermediul Fondului European pentru Pescuit și Afaceri Maritime.

Din analiza ultimelor date, publicate de Autoritățile de Management pentru fiecare Program Operațional, la nivelul Regiunii Centru, la 31 martie 2021, au fost contractate 5.447 de proiecte în cadrul acestor programe operaționale cu o valoare totală de aproape 33,05 miliarde. lei.

În cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare 2014-2020, au fost contractate 80 proiecte localizate în Regiunea Centru, cu o valoare totală de 21 miliarde. lei. Dintre acestea, 19 se adresează sectorului transporturi, 18 sectorului apă și deșeuri, 19 se adresează creșterii capacității de gestionare a crizei sanitare COVID-19 și 20 proiecte vizează domeniul biodiversității.

În cadrul Programului Operațional Competitivitate 2014-2020 au fost contractate 50 proiecte din Regiunea Centru, cu o valoare totală de 456 mil. lei. Majoritatea acestor proiecte sunt depuse în cadrul Acțiunii 2.2.1, prin care se finanțează sprijinirea creșterii valorii adăugate generate de sectorul TIC și a inovării în domeniu prin dezvoltarea de clustere.

Prin intermediul Programului Operațional Capital Uman 2014-2020, s-au finanțat 242 proiecte cu o valoare totală de 1,71 miliarde. lei. Dintre acestea, 79 proiecte vizează reducerea și prevenirea abandonului școlar timpuriu, 25 proiecte vizează strategiile de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității (partea de infrastructură va fi finanțată prin intermediul Axei Prioritare 9 a POR 2014-2020), 53 proiecte vizează integrarea socio-economică a comunităților marginalizate (romii), 66 proiecte vizează îmbunătățirea accesului egal la învățarea pe tot parcursul vieții, iar 19 proiecte sunt de asistență tehnică.

În cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, au fost semnate 53 de contracte, având o sumă solicitată de 98 mil. lei. Prin intermediul acestor proiecte se finanțează activități care vizează dezvoltarea capacității instituționale și eficiența administrațiilor și a serviciilor publice la nivel național, regional și local, în vederea realizării de reforme, a unei mai bune legiferări și a unei bune guvernante.

Prin intermediul Programelor de cooperare europeană beneficiază de sprijin 59 proiecte, la care participă entități din Regiunea Centru, în valoare totală de 35,52 mil. lei. Astfel, entități din Regiunea Centru participă la 26 proiecte finanțate prin Programul Transnațional Dunărea, la 25 proiecte finanțate prin Programul de Cooperare Interregională INTERREG Europe și la 8 proiecte finanțate prin Programul de Cooperare URBACT III.

Prin intermediul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 sunt finanțate 3.884 proiecte localizate în Regiunea Centru, cu o valoare totală de 2,85 miliarde. lei. Aceste proiecte vizează investiții în exploatarea agricolă, acordarea de sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri și pentru dezvoltarea fermelor mici, acordarea de sprijin pentru înființarea sau dezvoltarea de activități non-agricole în zone rurale, cât și dezvoltarea locală a LEADER (GAL-uri).

În cadrul Programului Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2007-2013 au fost contractate 51 proiecte din Regiunea Centru, cu o valoare totală de 217,30 mil. lei. Prin intermediul acestor proiecte se finanțează amenajarea și modernizarea unor ferme piscicole, acordarea de sprijin pregătitor pentru elaborarea unor strategii de dezvoltare locală integrată a zonelor pescărești, cât și modernizarea unor unități de producție.

În cadrul Programului Operațional Regional erau contractate 1.028 proiecte, cu o valoare totală a sumei solicitate de 6,22 miliarde. lei. În procesul de contractare se aflau 29 proiecte, având o sumă solicitată de 118,29 mil. lei.

Sumarizând, avem 5 447 proiecte în Regiune, cu o valoare totală de 33,05 miliarde lei, respectiv 6,78 miliarde euro valoare totală eligibilă. Vă mulțumesc.

Domnul Csaba Borboly: Mulțumim pentru prezentare. Dacă sunt întrebări?

Dacă nu, trecem la punctul 3 de pe Ordinea de zi. "Proiect de Hotărâre privind solicitarea de contractare a proiectelor din lista de rezervă a Priorității de Investiții 7.1 Infrastructura de turism prin POR 2014-2020". A fost propus de județul Harghita. Avem două proiecte pe Salvamont și am dori să reușim să finanțăm aceste proiecte. Noi am venit cu o propunere, dar domnul director a venit cu o soluție de la colegii de la ADR Centru. Domnul director, dacă puteți exprima propunerea dumneavoastră.

Domnul Simion Crețu: Propunerea făcută prin proiectul de hotărâre înaintat prevedea asigurarea unui transfer de sume de la Axa 5.2 la Axa 7. Dacă luăm în considerare propunerea, după regulile AMPOR, nu mai poate fi pusă în aplicare datorită faptului că AMPOR, prin instrucțiuni precise, a decis că nu se pot face transferuri de la axe sau priorități performante la priorități sau axe neperformante. Axa 5 este o axă performantă, se referă la reabilitarea monumentelor și a patrimoniului, a început destul de repede și este într-o fază bună de implementare, iar Axa 7 e cu infrastructura de turism care nu și-a îndeplinit țintele și este neperformantă. Pe baza acestei proceduri nu se poate face transferul. În urma acestor precizări luate în discuție, CDR Centru a decis transferul sumelor disponibile

la Axa 5 către Axa 13 unde era o suprasolicitare de fonduri în luna decembrie 2019. Deci bani aceștia nu mai există. Noi pe Axa 7 am avut 2 licitații și la procentul de peste 13 milioane euro ne încadram cu toate proiectele depuse în urma celor două licitații, până la 150% supracontractare. Nu aveam stabilit un anumit procent de supracontractare și am cerut să se aprobe până la 150%. Ne-a aprobat supracontractarea și am pregătit contractele. Între timp AM a modificat bugetul în CMPOR și au fost reduse bugetele cu câte 2 milioane, 10 milioane de la toate agențiile, și au mutat banii pe Axa 8 la Ministerul Sănătății, pentru echipamente. În acest context, nouă ni s-a redus bugetul. Noi am trimis contractele la ei și ne-au trimis înapoi contractele că nu ne mai încadrăm la 150%. După aceasta s-au reluat discuțiile, am trimis documentațiile la București și ne-au spus să așteptăm. După cum știți, prin OUG 40/2015 s-a dat posibilitatea ca AM să meargă la supracontractare până la 200% pe POR și pe Programul de Competitivitate, în cazul în care există spațiu financiar. În acest context noi am rămas la 150% și tot nu ne-am încadrat. Doar printr-un Ordin de ministru se poate acționa în continuare. Pe țară, în acest moment, supracontractarea la Axa 7 e de 133%. Consider că există posibilitatea ca la 133%, să se poată aproba prin memorandum intern, asta e procedura ca să fie finanțate cele două proiecte. Am zis că e mai viabilă această soluție și am întocmit un Referat care v-a fost înmănat de colegul meu, acum după discuția cu domnul președinte, ca să fie totul în regulă și să fie explicit. Să fie o bază, dacă vor să facă acest demers, să aibă o bază pentru a reflecta exact ce s-a întâmplat, care este cadrul și situația respectivă. Cam aceasta este situația. Nici nu e mare suma de contractat, 1,3 milioane de euro la 1,3 miliarde de euro, deci unu la mie, dar să sperăm că obținem.

Domnul Csaba Borboly: Mulțumesc domnule director. Dacă sunteți de acord sau cine mai are alte propuneri? Dacă nu, atunci considerăm că acest referat se aprobă iar apoi să vedem la MDLPA dacă reușim. Să mișcăm cu ajutorul AMPOR această situație a CJ Harghita și a stațiunii Băile Tușnad.

Domnul Peter Ferenc: Domnule președinte, o rugăminte. Noi ne așteptăm ca dacă sunt astfel de modificări, ne-ar cădea bine de am ști de dinainte nu doar acum, că doar ne cunoaștem.

Domnul Csaba Borboly: Care modificări?

Domnul Peter Ferenc: Dacă ceri astfel de modificări pentru bani și pe POR, bineînțeles, nu pot fi împotriva, dar ...

Domnul Csaba Borboly: A fost trimis material.

Domnul Peter Ferenc: Ar trebui să existe o colegialitate între noi pentru a ști, poate și eu am un proiect.

Domnul Csaba Borboly: Nu înțeleg. Dacă sunt alte intervenții?

Domnul Peter Ferenc: O să vă explic.

Domnul Csaba Borboly: Bine. Dacă nu mai sunt alte intervenții, trecem la următorul punct de pe Ordinea de zi. "Informare privind stadiul elaborării Programului Operațional Regional 2021-2027 al Regiunii Centru". O rog pe doamna Adriana Mureșan să prezinte.

Doamna Adriana Mureșan: La 29 mai 2018, Comisia Europeană a prezentat un pachet de propuneri de regulamente privind dezvoltarea regională și politica de coeziune după 2020. Aceste propuneri au scopul de a adapta politica de coeziune a UE la noile provocări în contextul cadrului financiar multianual pentru perioada 2021-2027. Aceste propuneri au fost ulterior ușor modificate pentru a aborda consecințele neașteptate ale pandemiei de COVID-19, precum și noile priorități de politică care decurg din Pactul verde european.

În data de 30.06.2021 a fost adoptat pachetul legislativ privind politica de coeziune pentru perioada 2021-2027 și au fost publicate Regulamentele europene aferente care intră în vigoare începând cu data de 1 iulie 2021. Astfel

este prevăzut la nivel european un buget de 373 de miliarde euro pentru Politica de Coeziune în perioada 2021-2027.

Astfel, investițiile Politicii de coeziune în perioada 2021-2027 se vor axa pe cinci obiective de politică, după cum urmează:

- Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale,
- Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile,
- Europă mai conectată prin dezvoltarea mobilității,
- Europă mai socială și mai favorabilă incluziunii, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale,
- Europă mai aproape de cetățeni, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale.

Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe primele două obiective. Acestor priorități li se vor aloca între 55-85% din resursele FEDR, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre. Astfel, pentru România, în special pentru regiunile mai puțin dezvoltate, cel puțin 25% din resursele FEDR de la nivel național vor fi alocate pentru Obiectivul de Politică 1 – O Europă mai competitivă și mai inteligentă și cel puțin 30% din resursele FEDR, pentru Obiectivul de Politică 2 – O Europă mai verde. De asemenea, dimensiunea urbană a politicii de coeziune are o importanță semnificativă fiindu-i alocat cel puțin de 8% din FEDR pentru dezvoltare urbană durabilă.

Alocarea totală de fonduri prin Politica de coeziune pentru România în perioada 2021-2027, în prețuri curente, este de 30,305 miliarde. Euro, conform defalcării de mai jos, la care se adaugă 2,14 miliarde. Euro pentru Fondul de Tranziție Justă:

- 17,437 miliarde. Euro FEDR inclusiv Interreg,
- 4,628 miliarde. Euro FC din care 1,090 miliarde. Euro au fost transferate la CEF,
- 8,239 miliarde. Euro – FSE+.

Pentru accesarea fondurilor de coeziune în perioada 2021-2027, trebuie îndeplinite o serie de condiții favorizante care presupun:

- existența unor strategii și planuri la nivelul statului membru pe domeniile de finanțare propuse,
- existența guvernancei pentru implementarea strategiilor,
- instituții responsabile de elaborarea și implementarea acestora.

Față de condiționalitățile ex-ante existente în actuala perioadă de programare care trebuiau îndeplinite înainte de accesarea fondurilor, condițiile favorizante trebuie îndeplinite și menținute pe întreaga perioadă de derulare a fondurilor, fiind monitorizate continuu.

La nivel național, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE), fostul Minister al Fondurilor Europene, coordonează procesul de negociere cu CE privind Politica de coeziune pentru perioada de programare 2021-2027, și este responsabil de elaborarea Acordului de Parteneriat.

La sfârșitul lunii februarie 2020, Guvernul României a adoptat Memorandumul cu tema "Programele operaționale/naționale și arhitectura instituțională de gestionare a fondurilor europene aferente Politicii de Coeziune 2021-2027", fiind completat ulterior cu o serie de acte normative care au stabilit arhitectura pentru implementarea fondurilor europene în perioada 2021-2027. Printre acestea se numără și HG 936/05.11.2020 privind aprobarea cadrului general necesar în vederea implicării autorităților și instituțiilor din România în procesul de programare și negociere

a fondurilor externe nerambursabile aferente perioadei de programare 2021-2027 și a cadrului instituțional de coordonare, gestionare și control al acestor fonduri.

Programele Operaționale Regionale vor avea ca Autoritate de Management – Agențiile pentru Dezvoltare Regională în coordonarea operațională a Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației. Pentru toate programele operaționale funcția contabilă și atribuțiile financiare orizontale ce derivă din relația cu Comisia Europeană sunt îndeplinite de Autoritatea de Certificare și Plată de la nivelul Ministerului Finanțelor Publice. În acest sens a fost adoptată OUG 122/29.07.2020 privind unele măsuri pentru asigurarea eficientizării procesului decizional al fondurilor externe nerambursabile destinate dezvoltării regionale în România.

Luând în considerare structura instituțională, variantele de lucru pentru logica de intervenție a fiecărei Obiectiv de politică, dar și rezultatele consultărilor interne și a celor cu reprezentanții CE, MFE a propus o structură a programelor operaționale, inclusiv a programelor operaționale regionale, în baza cărora s-a demarat elaborarea acestora.

Programele Operaționale Regionale vor beneficia de finanțare pe toate cele cinci Obiective de Politică, iar plecând de la propunerile MFE, fiecare ADR a demarat elaborarea primelor variante de POR, ținând seama și de nevoile identificate la nivel regional.

Având în vedere desemnarea ADR-urilor ca Autorități de Management pentru Programele Operaționale Regionale prin Memorandumul de Guvern privind arhitectura programelor operaționale pentru perioada de programare 2021-2027, ADR Centru a demarat procesul de elaborare a POR 2021-2027 pentru Regiunea Centru.

Astfel, plecând de la propunerea MFE de structură a POR-urilor regionale, de la tipurile de investiții eligibile a fi incluse la finanțare prin FEDR cuprinse în propunerile de Regulamente ale CE pentru perioada 2021-2027, precum și de la nevoile existente la nivel regional și dezbaterile din cadrul grupurilor de lucru regionale, s-a elaborat o propunere de structură POR 2021-2027 pentru Regiunea Centru, aceasta fiind transmisă spre consultare și partenerilor regionali – membrii CDR și CRP Centru – prin adresa nr. 13923/21.04.2020. Rezultatul acestei consultări s-a concretizat în primirea de observații și propuneri de la 10 entități din Regiune, acestea fiind analizate și în limita posibilităților integrate în documentul de programare.

În perioada mai – iunie 2020, s-a elaborat versiunea 0 a POR 2021-2027 pentru Regiunea Centru pe structura de program inclusă în propunerile CE de Regulamente europene. În acest sens, au avut loc o serie de consultări cu partenerii de la nivel național – MFE și MDLPA și cu reprezentanții CE, fiind transmisă către aceștia propunerea de Program pentru Regiunea Centru. Au fost analizate observațiile pe marginea acestui document, despre cum trebuie incluse informațiile în cadrul Programului, cum pot fi stabiliți indicatorii și acțiunile propuse, tipurile de finanțări eligibile/ neeligibile, modul de corelare cu politicile naționale și cu celelalte programe operaționale propuse. În același timp, pentru a susține în Program diferite tipuri de intervenții s-au solicitat partenerilor regionali date care să fundamenteze nevoile și intervențiile propuse.

CE și ministerele de linie au formulat o serie de observații și propuneri, acestea fiind analizate în cadrul videoconferințelor cu reprezentanții instituțiilor menționate. De asemenea, au fost primite câteva propuneri și de la partenerii regionali care, în limita posibilităților, au fost incluse în următoarea variantă a Programului.

În perioada august–septembrie 2020, ADR Centru a consolidat propunerea de program, fiind preluate observațiile transmise atât din țară, cât și de la DG Regio. Astfel, versiunea 1 a POR 2021-2027 pentru Regiunea Centru include și indicatorii, dar detaliază și intervențiile propuse. Această nouă versiune a fost transmisă partenerilor regionali pentru consultare prin adresa 35396/06.10.2020 și, de asemenea, a fost transmisă către MFE și DG Regio la începutul lunii octombrie 2020.

În data de 23 noiembrie 2020 a avut loc prima consultare directă cu CE – DG Regio în ceea ce privește prima versiune a POR Centru 2021-2027. Cu această ocazie DG Regio a apreciat eforturile depuse pentru elaborarea documentului și s-au formulat observații în privința justificării detaliate a tipurilor de intervenții incluse în Program, mai ales la capitolul inovare, digitalizare, iluminat public și regenerare urbană. Ulterior acestei întâlniri, în decembrie 2020, DG Regio a transmis observațiile scrise privind prima versiune a Programului, în urma cărora ADR Centru a demarat elaborarea celei de a doua versiuni a POR 2021-2027.

În perioada decembrie 2020 – martie 2021, s-au derulat o serie de întâlniri cu partenerii regionali având ca subiect analiza posibilităților de revizuire a primei versiuni a Programului în acord cu observațiile CE, dar și ținând cont de nevoile regionale și de noua formă a propunerilor de regulamente europene.

De asemenea, la sfârșitul anului 2020 s-a demarat și procesul de elaborare a Cadrului de performanță al programului, document obligatoriu care include indicatorii stabiliți la nivel de Program și axe prioritare, țintele acestora, precum și modul de calcul. Acest document va sta la baza raportărilor făcute către CE la nivel de Program în perioada 2021-2027.

Un alt document care a fost elaborat într-un prim draft la finalul anului 2020, îl reprezintă documentul ce vizează modul de abordare a dezvoltării urbane durabile în cadrul POR 2021-2027, document care a fost discutat cu municipiile și orașele de la nivel regional și, de asemenea, a fost prezentat în cadrul ședinței CDR Centru din decembrie 2020. Ulterior, acest draft a fost dezvoltat pentru a ține cont de noua versiune a POR 2021-2027 pentru Regiunea Centru, iar în cursul lunii aprilie 2021 a fost transmis din nou autorităților urbane de la nivel regional pentru observații și propuneri.

În acest sens, în cadrul POR 2021-2027, abordarea urbană va fi implementată prin intermediul mecanismului de dezvoltare urbană integrată și va fi în concordanță cu prevederile art. 28 și 29 din Regulamentul UE 1060/2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul European pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize și art. 11 din Regulamentul UE 1058/2021 privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune și va avea la bază strategiile integrate de dezvoltare urbană (SIDU), elaborate pe baze partenoriale de autoritățile locale de la nivelul municipiilor de la nivel regional – 20 municipii din care 6 municipii reședință de județ și 14 municipii. Municipiile pot opta pentru aplicarea mecanismului de dezvoltare urbană integrată fie la nivel de UAT-municipiu, fie la nivel de zonă funcțională urbană/zonă metropolitană. SIDU va fi completat de Planurilor de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) și alte documente strategice care să susțină dezvoltarea.

Mecanismul de alocare a fondurilor se va stabili cu aprobarea CDR Centru, în corelare cu prevederile OUG 156/2020 cu modificările ulterioare. Scopul vizat este dezvoltarea echilibrată a Regiunii și reducerea disparităților economice, sociale și teritoriale. În calculul realizat pentru încadrarea în procentul minim de alocare pentru dezvoltare urbană durabilă și pentru stabilirea alocărilor predefinite pentru municipiile reședință de județ și celelalte municipii de la nivel regional, se vor lua în considerare doar alocările previzionate prin POR Centru pentru măsurile referitoare la infrastructură verde (OS b(vii)), cele de mobilitate urbană durabilă (OS b(viii)) și cele privind regenerarea urbană și infrastructura de turism, patrimoniu și cultura din zonele urbane (OS e(i)), aferente Priorităților 3, 4 și 8 din POR Centru 2021-2027. În cadrul celorlalte priorități ale POR Centru 2021-2027 care vor fi adresate zonelor urbane, accesul la fonduri se va face pe criterii competitive, dar luând în calcul includerea propunerilor de proiecte în cadrul SIDU.

În cadrul priorităților menționate de la nivelul Programului, unde municipiile reședință de județ și municipiile de la nivel regional au sume predefinite, orașele de la nivel regional vor avea alocat un anumit procent din fondurile

aferente, calculat în baza prevederilor OUG 156/2020, care va putea fi accesat pe principiul "primul venit, primul servit".

Mecanismul de guvernanta al dezvoltării urbane va fi asigurat de autoritatea teritorială competentă (consiliul local al municipiilor/consiliul local al municipiilor și consiliile locale ale localităților din zona urbană funcțională sau ADI), care vor avea un rol în selecția strategică a proiectelor care vor fi promovate la finanțare în cadrul POR 2021-2027, în conformitate cu prevederile Regulamentelor europene. În procesul de realizare/actualizare a documentelor strategice se va urmări crearea unui cadru partenerial real cu factorii interesați de la nivel local/metropolitan, în vederea asigurării principiilor de consultare și de transparență decizională, urmărindu-se respectarea prevederilor art. 8 din Regulamentul UE 1060/2021 de stabilire a dispozițiilor comune.

Acțiunile asupra zonelor urbane vor fi completate, direct sau indirect, de acțiunile finanțate prin PO Sănătate, cu intervenții asupra infrastructurii de sănătate în urban, PO Dezvoltare Durabilă, PO Incluziune și Demnitate Socială, PO Educație și Ocupare, PO Transport și PO Tranziție Justă.

În cursul lunii martie 2021, draftul versiunii 2 a POR 2021-2027 a fost transmis tuturor partenerilor regionali (CDR, CRP, CRI) pentru observații și propuneri și, de asemenea, a fost prezentat în cadrul întâlnirilor care au avut loc la nivelul structurilor parteneriale sau a subgrupurilor de lucru aferente.

Luând în calcul toate aceste aspecte, în data de 16.04.2021 a fost finalizată versiunea 2 a POR 2021-2027 pentru Regiunea Centru, versiune care împreună cu draftul Cadrului de performanță aferent Programului și cu documentul vizând abordarea dezvoltării urbane, au fost transmise la MIPE, MDLPA și reprezentatul din Unitatea pentru România al DG Regio responsabil de Regiunea Centru. Informații suplimentare privind elaborarea documentelor de programare 2021-2027 găsiți în domeniul Programare 2021-2027 de pe pagina - <http://regio-adrcentru.ro/>.

Ulterior transmiterii versiunii 2 a POR 2021-2027, în cursul lunilor mai-iunie 2021, au avut loc o serie de întâlniri informale cu CE – DG Regio pe toate Programele operaționale regionale, axate pe fiecare Obiectiv de politică și pe temele orizontale aferente acestor programe, întâlniri în cadrul cărora Unitatea pentru România din cadrul DG Regio a făcut o serie de observații orizontale asupra tuturor acestor programe și ce mai trebuie îmbunătățit la ele pentru a putea fi transmise oficial la CE. După aceste întâlniri, în data de 28.06.2021 a avut loc o întâlnire bilaterală între reprezentanții Unității pentru România ai DG Regio și ADR Centru privind discutarea mai detaliată a observațiilor specifice privind versiunea 2 a POR Centru 2021-2027 și clarificarea unor aspecte care să poată duce la îmbunătățirea acestora.

În paralel cu procesul de elaborare al POR 2021-2027, echipa ADR Centru se concentrează și pe elaborarea documentelor necesare pentru evaluarea strategică de mediu (SEA) a Programului, un pas necesar înainte de transmiterea oficială a acestuia la CE. În acest sens a fost transmisă versiunea 1 a POR Centru 2021-2027, precum și Memoriu de prezentare la APM Alba, instituția desemnată de Ministerul Mediului pentru derularea acestei proceduri pentru POR Centru la finalul anului 2020. Ca urmare a transmiterii acestor documente în data de 05.03.2021 s-a primit Decizia de încadrare nr. 38971/05.03.2021 privind necesitatea elaborării SEA și Evaluării adecvate pentru POR Centru 2021-2027. La nivel regional s-a constituit grupul de lucru pentru evaluarea de mediu a POR Centru 2021-2027 în februarie 2021, căruia i-a fost transmisă versiunea 1 a Programului. În paralel cu aceste etape, pentru buna derulare a procedurii de evaluare, conform prevederilor legale în vigoare, ADR Centru a achiziționat servicii de evaluare de mediu, fiind încheiat contractul de servicii nr. 856/1 din 11.01.2021 cu ECOLOGIC AMB PASCANI, acesta fiind în derulare în momentul de față. Consultantul a depus în cursul lunii mai o primă variantă a Raportului de mediu și a Evaluării Adecvate, care a fost prezentate și discutate și în cadrul întâlnirii grupului de lucru din data de 28.06.2021. După stabilirea variantei finale a POR Centru, consultantul va face Raportul final care va fi înaintat către APM Alba pentru obținerea avizului de mediu. Data estimativă pentru finalizarea procesului este luna octombrie-noiembrie 2021, în funcție de stabilirea finală a tipurilor de intervenții finanțate prin POR Centru 2021-2027.

De asemenea la nivel regional se lucrează pentru dezvoltarea sistemului de management al Programului și pe elaborarea procedurilor de lucru. Anexat este inclusă structura POR 2021-2027 pentru Regiunea Centru, versiunea 2, versiune ce poate fi accesată online (<http://regio-adrcentru.ro/structura-por-2021-2027/>).

Pe Axa 1 -O regiune competitivă prin inovare și întreprinderi dinamice pentru o economie inteligentă urmărăm:

- Dezvoltarea structurilor CDI și TT în folosul întreprinderilor
- Dezvoltarea conexiunilor și sinergiilor
- Întreprinderi inovative
- Creșterea IMM prin investiții
- Structuri de sprijin pentru dezvoltare IMM
- Activități complementare care vizează dezvoltarea competențelor.

Bugetul este de 229,991 milioane euro.

Pe Axa 2 - O regiune digitală - finanțăm

- Comunități digitale pentru o regiune inteligentă cu trei sub-operațiuni: smart-city, susținerea digitalizării serviciilor publice la nivel local, platformă regională pilot de open innovation în domeniul smart-city
- Digitalizarea IMM-urilor
- Hub-uri digitale inovative.

Bugetul este de 116,381 milioane euro

Pe Axa 3 - O regiune cu comunități prietenoase cu mediul, se finanțează

- Renovarea fondului construit regional: eficiență energetică clădiri rezidențiale; eficiență energetică clădiri publice
- Investiții ce contribuie la conservarea biodiversității urbane și promovează infrastructura verde și/sau infrastructura albastră din zonele urbane, inclusiv activități complementare
- Reconvertirea și refuncționalizarea terenurilor și suprafețelor degradate, vacante sau neutilizate din interiorul zonelor urbane ale Regiunii Centru

Bugetul solicitat este de 198,715 milioane euro.

Domnul Gabriel Pleșa: Mă scuzați, cu cofinanțarea cum va fi, dacă se modifică? Pe POR e cu cofinanțare, pe PNRR e fără cofinanțare. Va trebui, cumva, rezolvată problema. Vorbesc de clădiri rezidențiale și nerezidențiale.

Domnul Simion Crețu: Nerezidențialul nu e problema. Acolo e tot 2%. La cele rezidențiale, deocamdată e avantaj pentru municipiile reședință de județ și municipiile mari, trecute pe PNRR. Eu zic să nu anticipăm că e fără cofinanțare. Cu același tip de finanțare eu nu cred că se poate produce o discriminare.

Doamna Adriana Mureșan: Din discuțiile purtate cu Comisia, se insistă foarte mult ca pe eficiență energetică să se folosească instrumentele financiare, nu știu dacă și pe PNRR. Aceste instrumente sunt de tip ESCO, se aplică pe eficiență energetică, și acolo returnarea investiției se face destul de repede, pe consumurile care se fac și de aceea ei insistă foarte mult. De asemenea, pe PNRR, se prevede o reformă ce modifică Ordonanța cu cofinanțarea de 40%. Dacă reforma respectivă se realizează, nu știu de ce nu ar putea fi aplicată și în cadrul POR. De la nivelul POR nu sunt precizări. Ei solicită ca contribuția la proiectele respective să fie în funcție de reducerea consumului. Cu cât e mai mare consumul, cu atât cofinanțarea să fie mai mică. Dacă are renovare aprofundată și consumul e mai mare de 60% atunci cofinanțarea scade. Noi nu mergem cu cofinanțarea în funcție de reducerea consumului. Oricum trebuie să fie între 40-60%, dar e posibil ca pentru proiectele care au un consum de până la 60% costurile conexe, de consolidare, renovare aprofundată aferente proiectelor de eficiență energetică să fie într-un procent mai mare pentru a îi ajuta la reducerea de consum respectiv.

Doamna Crina Dumitrescu: Și se vor finanța aceleași tipuri de lucrări ca înainte?

Doamna Adriana Mureșan: În principiu cam aceleași tipuri, că pleacă toate de la Strategia Națională pentru renovare. Toate trebuie să fie incluse.

Doamna Crina Dumitrescu: Noul POR 2021-2027 include aceleași tipuri de lucrări, dar diferențierea se face pe anumite tipuri de beneficiari.

Domnul Simion Crețu: Noi nu ne dorim în acest moment să introducem instrumente financiare la nivel regional. Acestea reprezintă împrumuturi în condiții avantajoase, dar noi nu avem piață. Am mutat ceva bani de la Axele 3.1 și 2.1. Dacă acolo nu am avut piață așa și aici, nu o avem nici aici. Tendința este să se reducă cât mai mult consumul, în așa fel încât și calitatea lucrărilor să fie evidentă. În funcție de cât se reduce consumul să fie și cofinanțarea. La clădirile publice e 2%, deocamdată acolo nu e mare filozofie. Singura departajare pe care noi am propus-o și discutat-o este ca toate clădirile de interes național să fie finanțate prin PNRR, iar cele de interes județean și local să fie finanțate prin POR-urile regionale. De asemenea, noi vrem ca și asistența socială, unde sunt locații, oameni pentru diverse servicii de protecție socială, să poată beneficia de proiectele de eficiență energetică.

Doamna Crina Dumitrescu: Cum sunt definite clădirile de interes național?

Doamna Adriana Mureșan: Sunt clădirile din proprietatea autorităților naționale.

Domnul Simion Crețu: De exemplu, clădirile finanțelor publice, ce țin de București. Noi am lucrat pentru Jandarmeria Română, pentru SRI. Avem beneficiari din zona respectivă, iar la documentație, când ceri istoricul, nu ne dau prea multe documente, sunt secrete.

Doamna Adriana Mureșan: Pe partea de infrastructură verde am discutat intens cu Comisia Europeană. Noi am spus că trebuie să intre la finanțare și aleile dar și mobilierul pe zona. Au zis că nu se finanțează. Apoi au înțeles că, de fapt, pot fi și aspectele respective, dar nu pot fi separate - bănci, coșuri de gunoi, wi-fi. Acestea trebuie să aibă și o proporție foarte mică. Noi am mai inclus și partea de reconversie și refuncționalizare a suprafețelor degradate, care se pot face ca infrastructură verde și intră pe acest tip de investiții. Se pot reface doar aici și pentru a face alte tipuri de investiții se vor depune proiecte pe Obiectivul 5 - de regenerare urbană.

Pe Axa 4 - O regiune cu mobilitate urbană durabilă, se finanțează:

- Dezvoltarea infrastructurii urbane curate: dezvoltarea unor culoare de mobilitate urbană durabilă, infrastructurii pentru mersul cu bicicleta, amenajarea de zone pietonale, introducerea de sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare etc, inclusiv sisteme park & ride.
- Dezvoltarea și optimizarea transportului public prin investiții în vehicule ecologice (electrice, CNG, hidrogen) și infrastructura de transport aferentă;
- Dezvoltarea de infrastructuri pentru combustibili alternativi;
- Dezvoltarea sistemelor de management a mobilității urbane, cum ar fi sisteme de management trafic, aplicații de mobilitate, etc.

Investiții în baza PMUD, iar bugetul solicitat este de 198,715 milioane euro.

Axa 5 - O regiune accesibilă, urmărește realizarea de investiții pentru

- Modernizarea infrastructurii rutiere județene – conform prioritizării regionale
- Soluții pentru decongestionarea/ fluidizarea traficului – municipii reședință de județ

Bugetul regional este de 168,031 milioane euro

Pe Axa 6 - O regiune educate, vom finanța

- Investiții în infrastructurile educaționale pentru învățământul: timpuriu și obligatoriu, special, ÎPT, universitar.

Bugetul total este de 77,837 milioane euro.

Prin Axa 7-O regiune cu turism durabil, vom finanța

- Dezvoltarea durabilă a comunităților rurale prin punerea în valoare a potențialului lor turistic natural și cultural
- Creșterea incluziunii sociale a copiilor și tinerilor prin dezvoltarea activelor turistice publice și a serviciilor turistice adresate lor: intervenții în infrastructura centrelor de agrement (tabere școlare)

Aici avem un buget de 21,265 milioane euro.

Pe axa 8 - O regiune atractivă, se vor finanța investiții pentru

- Regenerarea integrată a spațiilor publice urbane,
- Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural;
- Investiții în infrastructura din domeniul cultural
- Îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros;
- Acțiuni de creștere/ dezvoltare a capacității administrative a beneficiarilor;

Proiectelor se vor finanța în baza SIDU, iar bugetul total este de 119,809 milioane euro.

Dacă îmi dați voie, acum voi prezenta și punctul șase de pe Ordinea de zi, fiindcă este legat de mobilitatea urbană, respectiv "Informare privind abordarea regională pentru finanțarea dezvoltării urbane durabile în cadrul POR Centru 2021-2027".

Minim 8% din alocarea FEDR trebuie adresată dezvoltării urbane durabile. Structura urbană a regiunii noastre este formată din 57 municipii și orașe din care - 6 municipii reședința de județ, 14 – municipii, 37 – orașe. Implementarea politicii de dezvoltare urbană în Regiunii Centru va avea la bază dezvoltarea SIDU care să fie completată de PMUD și alte documente strategice care susțin dezvoltarea.

Modul cum va fi implementată abordarea dezvoltării urbane în cadrul POR 2021-2027 are la bază legislația existentă și propunerilor de la nivel regional rezultate ca urmare a discuțiilor cu municipiile și orașele din Regiune și va fi supusă aprobării CDR Centru. Alocările vor fi făcute conform OUG 156/2020 modificată și completată de OUG 174/2020 și propunerilor de la nivel regional: fonduri predefinite pentru municipii / apel de strategii și proiecte pentru orașe. Utilizarea acestor fonduri de către zonele urbane vor trebui să aibă la bază o abordare integrată care să răspundă provocărilor economice, de mediu, climatice, demografice și sociale. O atenție deosebită se va acorda tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic până în 2050, exploatarea potențialului tehnologiilor digitale în scopuri de inovare și sprijinirii dezvoltării zonelor urbane funcționale.

În acest sens în cadrul POR Centru 2021-2027 abordarea urbană va fi tratată în concordanță cu prevederile art. 28 și 29 din Regulamentul UE 1060/2021 de stabilire a dispozițiilor comune și art. 11 din Regulamentul UE 1058/2021 privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune și va avea la bază strategiile integrate de dezvoltare urbană (SIDU) elaborate pe baze partenariale de autoritățile locale de la nivelul municipiilor de la nivel regional - 20 municipii din care 6 municipii reședință de județ și 14 municipii. Municipiile pot opta pentru aplicarea mecanismului de dezvoltare urbană integrată fie la nivel de UAT-municipiu, fie la nivel de zonă funcțională urbană/zonă metropolitană. SIDU va fi completat de PMUD și alte documente strategice care să susțină dezvoltarea.

Mecanismul de alocare a fondurilor se va stabili cu aprobarea CDR Centru, în corelare cu prevederile OUG 156/2020 cu modificările ulterioare, scopul vizat fiind dezvoltarea echilibrată a Regiunii și reducerea disparităților economice, sociale și teritoriale. În calculul realizat pentru încadrarea în procentul minim de alocare pentru dezvoltare urbană durabilă și pentru stabilirea alocărilor predefinite pentru municipiile reședință de județ și celelalte

municipii de la nivel regional se vor lua în calcul doar alocațiile previzionate prin POR Centru pentru măsurile referitoare la infrastructură verde (OS b(vii)), cele de mobilitate urbană durabilă (OS b(viii)) și cele privind regenerarea urbană și infrastructura de turism, patrimoniu și cultura din zonele urbane (OS e(i)), aferente Priorităților 3, 4 și 8. În acest sens procentul aferent dezvoltării urbane integrate din POR 2021-2027 Regiunea Centru este de 27%. În cadrul celorlalte priorități ale POR care vor fi adresate mediului urban, accesul la fonduri se va face pe baze competitive, dar luând în calcul includerea propunerilor de proiecte în cadrul SIDU.

În cadrul priorităților menționate de la nivelul Programului unde municipiile reședință de județ și municipiile de la nivel regional au sume predefinite, orașelor de la nivel regional le va fi alocat un anumit procent din fondurile aferente, calculat în baza prevederilor OUG 156/2020, care va putea fi accesat pe principiul "primul venit, primul servit".

Prin OUG 156/2020 privind unele măsuri pentru susținerea dezvoltării teritoriale a localităților urbane și rurale din România cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, modificată prin OUG 174/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative care reglementează activitatea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, în contextul crizei provocate de COVID-19 se prevede ca în cadrul Programelor Operaționale Regionale să fie incluse și alocate fonduri specifice care să se adreseze proiectelor care vizează dezvoltarea urbană durabilă. De asemenea în aceste documente este reglementat modul cum sunt alocate fondurile în cadrul POR pentru dezvoltare urbană durabilă.

Mecanismul de guvernanță al dezvoltării urbane va fi asigurat de autoritatea teritorială competentă (consiliul local al municipiilor/consiliul local al municipiilor și consiliile locale ale localităților din zona urbană funcțională sau ADI), care vor avea un rol în selecția strategică a proiectelor care vor fi promovate la finanțare în cadrul POR 2021-2027 în conformitate cu prevederile Regulamentelor europene. În procesul de realizare/actualizare a documentelor strategice se va urmări crearea unui cadru partenerial real cu factorii interesați de la nivel local/metropolitan, în vederea asigurării principiilor de consultare și de transparență decizională, urmărindu-se respectarea prevederilor art. 8 din Regulamentul UE 1060/2021 de stabilire a dispozițiilor comune.

Acțiunile asupra zonelor urbane vor fi completate direct sau indirect de acțiunile finanțate prin PO Sănătate, cu intervenții asupra infrastructurii de sănătate în urban, PO Dezvoltare Durabilă, PO Incluziune și Demnitate Socială, PO Educație și Ocupare, PO Transport și PO Tranziție Justă.

Prima versiune a POR 2021-2027 pentru Regiunea Centru a fost realizată la sfârșitul lunii septembrie 2020 în care a fost integrată și modalitatea de finanțare a dezvoltării urbane durabile. Cea de a doua versiune a Programului a fost elaborată la finalul lunii martie 2021, iar informațiile privind dezvoltarea urbană durabilă au fost actualizate, în conformitate cu actele normative menționate mai sus și cu discuțiile purtate la nivel regional cu actorii implicați în acest proces – municipiile și orașele de la nivel regional. Ultima versiune a documentului referitor la abordarea dezvoltării a fost transmis partenerilor regionali pentru observații și propuneri prin adresa nr 15578 / 22.04.2021. În principiu, abordarea privind dezvoltarea urbană la nivelul Regiunii Centru va fi în conformitate cu art. 6 din OUG 156/2020, și va fi supusă aprobării CDR Centru în așa fel încât să fie îndeplinite și modificările aduse acestui articol prin OUG 174/2020.

De asemenea, în momentul de față se poartă discuții cu MIPE în vederea realizării corelărilor între investițiile propuse prin PNRR și cele propuse prin intermediul Programelor operaționale regionale. Un domeniu care are nevoie de corelare în acest sens este cel al mobilității urbane durabile. Astfel este posibil ca alocarea fondurilor și modul de abordare a dezvoltării urbane durabile să sufere modificări în perioada următoare.

Dezvoltarea urbană durabilă a orașelor așa cum este propusă a fi abordată prin POR 2021-2027 la nivelul Regiunii Centru ține cont de documentele legislative menționate mai sus, dar în același timp are în vedere adaptarea în funcție de nevoile regionale. Astfel, o dezvoltare durabilă a orașelor se poate realiza printr-o abordare integrată,

care să vizeze atât dimensiunile sustenabilității urbane, cât și provocările și noile tendințe privind progresul societății.

Pașii următori sunt:

- Finalizarea discuțiilor cu DG Regio, partenerii regionali și naționali pentru definitivarea tipurilor de intervenții ce vor fi incluse în POR Centru 2021-2027 și crearea corelărilor cu celelalte programe de la nivel național.
- Elaborarea versiunii finale a POR 2021-2027 pentru Regiunea Centru și transmitere la CE.
- Pregătire ghiduri, portofoliu de proiecte, analiză proiecte și pregătire pentru finanțare.
- Dezvoltarea Sistemului de Management și Control și finalizare proceduri de lucru.

În acest moment este foarte importantă de asemenea, susținerea și colaborarea cu municipiile, pentru a putea elabora documentele strategice. Aveți link-uri utile în prezentare. Vă mulțumesc. Dacă mai aveți întrebări?

Domnul Gabriel Pleșa: Voiam să vă întreb, când preconizați că se va aproba POR-ul, sau cât de repede?

Domnul Simion Crețu: Cât de repede se poate. Din punctul nostru de vedere, am avut varianta 0, acum suntem la varianta doi. Noi am terminat varianta doi, am discutat cu Comisia și MIPE, pe orizontală și cu Ministerul Finanțelor. Din punctul nostru de vedere, într-o lună, am putea da varianta finală. Dar nu putem face corelările. Să vedem cum se fac între programe și cu Ministerul Educației. Trebuie să se facă și cu celelalte programe. Ne-am propus un termen, ca la sfârșitul lui septembrie să dăm o variantă finală. Să fim în regulă cu complementaritățile. Și cu evaluarea de mediu suntem în termen. Și acolo e o procedură, forma apropiată de forma finală care nu se mai modifică structural, va trebui să fie publică în 45 de zile. O mai analizează Mediul, mai pun două-trei întrebări, și apoi, după graficul nostru, pe la sfârșitul lui octombrie, începutul lui noiembrie să avem și aprobarea de mediu. La CE nu suntem condiționați să avem acordul de mediu ci doar, practic, să avem documentația întocmită.

Avem însă o altă problemă foarte mare. La noi, după cum ați văzut, lucrurile au început, ne pregătim pentru viitoarea perioadă de programare. Pe toate programele operaționale sunt 20 miliarde de euro, ceea ce e mult. Noi mai trebuie ca în 2,5 ani să mai luăm încă în jur de 15 miliarde din actuala perioadă. Deci vom avea 90 și ceva de miliarde de euro pe care trebuie să îi iei în 10 ani. Pentru PNRR termenul e mai strâns. Avem nevoie de guvernanta coerentă, modul clar în care stabilești rolul instituțiilor. Competența lor, ce trebuie să respecte regulile pe care le stabilim azi. În momentul în care tu îmi faci o cerere de plată din aprilie până în iulie, și ar trebui să se rezolve pe o medie de 30-50 zile, astea duc la întârzieri. Va fi o problemă. La programele operaționale, noi suntem în al doilea an. Și nu avem nici un program apărut. PNRR-ul e în discuție, poate va ieși primul, e și cel mai urgent din punct de vedere al atragerii sumelor, fiindcă până în 2023 trebuie să aibă toate lucrările contractate. Ce nu ai contractat, îți ia banii. Nu se discută, nu se mai schimbă de la un program la altul. E o oportunitate foarte mare, se poate dezvolta la nivel macro, datorită faptului că, pe lângă sumele astea, ați văzut, în acest an, în Bugetul de stat sunt în jur de 12-13 miliarde euro ce merg pe investiții, deci merg pe dezvoltare și trebuie gestionați foarte atent. În Uniune, noi suntem cam debusolați. Au zis clar, până în 2030, două priorități sunt mari: transformarea verde și transformarea digitală. Consiliul European a zis că astea sunt tendințele pe care noi trebuie să ne axăm pe buget și astea sunt condițiile politice pe care le cerem: ocuparea forței de muncă, educație și formare și reducerea sărăciei. La reducerea sărăciei, noi din Europa Centrală și de Est nu suntem de acord ca salariul minim de la 400 euro să fie 800 sau 700 euro. E foarte mult. Acesta e fluxul pe care trebuie să mergem și asta e direcția programului. Acum a fost pandemia, să vedeți ce cresc indicatorii la locuințe, la orașe. Să vedeți ce angajamente o să punem noi, de reducere a dioxidului de carbon, și apoi o să apară anumite sancțiuni, cum sunt acum în mai multe zone.

Domnul Peter Ferenc: Aș avea și eu o întrebare. Pe Axele 7 și 8. Pentru Axa 7 vorbim de turism și patrimoniu, la Axa 8 vorbim despre îmbunătățirea infrastructurii de turism. Acest lucru ce acoperă mai exact? La Axa 7 vedem o sumă derizorie la o mulțime de posibilități. La Axa 8 avem o sumă mai mare, pentru îmbunătățirea zonelor de turism cu potențial turistic valoros. Există suprapuneri pe cele două axe?

Doamna Adriana Mureșan: Tipurile de intervenții sunt aceleași, pe turism. Dar pe axa 7 e turism în zonele rurale, iar pe axa 8 vorbim de dezvoltare urbană integrată. Acolo, la nivelul strategiilor de dezvoltare integrate pot fi proiecte de regenerare urbană, infrastructură culturală sau de patrimoniu și turism în zonele urbane respective

Domnul Peter Ferenc: La Axa 7 numai rural?

Doamna Adriana Mureșan: Numai rural și taberele școlare, inclusiv taberele care nu sunt neapărat în zona rurală.

Domnul Peter Ferenc: Dar suma e foarte mică.

Doamna Adriana Mureșan: Nu am avut de unde mai mult.

Domnul Peter Ferenc: Faci un castel și e gata. Voiam să vă mai întreb, la eficiență energetică, la clădirile de patrimoniu, sunt foarte multe în anumite localități, categoria A sau B, iar eficiența energetică este un lucru destul de complex pentru o astfel de clădire. Poate să intre la finanțare?

Doamna Adriana Mureșan: Noi am inclus și clădirile de patrimoniu.

Domnul Peter Ferenc: Dacă, deocamdată, chiar dacă nu s-au finalizat discuțiile, dacă vor fi suprapuneri între PNRR, POR și FTJ, dacă facem o strategie pe această temă, în viitor, cum să fie, ce să acopere ca să evităm suprapunerile?

Doamna Adriana Mureșan: Da, nu trebuie să fie suprapuneri pe tipuri de investiții. Și pe FTJ, fiindcă județul Mureș e pe Fondul de Tranziție Justă, noi acolo am avut discuții cu dumneavoastră. În ce privește, pe FTJ, noi am menționat că acele apeluri de proiecte care există, sau tipuri de intervenții care sunt finanțate și din POR și din FTJ, să nu se suprapună județul Mureș va merge pe FTJ, are fonduri dedicate și va fi exclus din POR pe anumite domenii. Noi așa ne-am gândit.

Domnul Peter Ferenc: Rău v-ați gândit!

Doamna Adriana Mureșan: Bine, acum mai analizăm, dar aveți acolo resurse mai ales pe anumite tipuri de investiții unde sunt bani suficienți. La celelalte sunt discuții ca demarcările între programe să fie pur și simplu la nivel de proiecte. Adică un proiect să nu îl poți depune pe ambele programe. Dacă e depus pe un program să nu mai fie depus și pe altul, în cazul PNRR. Se vor verifica și sunt și declarații la nivelul beneficiarilor, care spun că nu au mai depus de exemplu pe PNRR proiectul respectiv.

Domnul Peter Ferenc: Totuși, dacă se poate, dl președinte, dl director, să avem o discuție înainte de a lua aceste decizii. Măcar între noi, președinții de consilii județene. De aceste suprapuneri zic, cum sau ce modalități alegem.

Domnul Simion Crețu: Tema este foarte clară. Trebuie să fim atenți, ca să nu cumva să suprapunem. PNRR merge mai repede, iar Ministerul Dezvoltării are mecanismele bine stabilite. Să vedem. Și cu FTJ, vom discuta ulterior cu domnul președinte, vor exista suprapuneri. Dacă vin proiecte pe zona schimbărilor climatice,

Doamna Adriana Mureșan: Și pe obiectivele de politică europeană 1 și 2.

Domnul Simion Crețu: Da, pe obiectivele 1 și 2 vor fi cele mai multe, dacă au proiecte mai multe înseamnă că e bine. Ați văzut că la noi pe Axa 1 nu am avut sume mari și nu părea să funcționeze. Dar oricum vom discuta.

Domnul Jakab István-Barna: Aș avea și eu o întrebare, dacă se poate. După cum ați spus, Axa 7 se referă doar la zona rurală și scrie dezvoltarea turismului balneo-climateric. Conform a ceea ce i-ați spus domnului președinte, am înțeles că în Axa prioritară 8 avem oportunitatea de investiții balneare din zone urbane?

Doamna Adriana Mureșan: Da, sunt orașe stațiuni balneare. Pot să-și facă strategia domeniilor pe zona de turism balnear și atunci strategia și proiectele nu trebuie să fie pe regenerare urbană, ci pe turism, ca proiecte prioritare.

Domnul Csaba Borboly: Ok, mulțumesc. Dacă nu mai sunt alte intervenții, urmează doamna Ovidia Caba cu următorul material. "Aspecte referitoare la pregătirea perioadei de programare 2021-2027 la nivel regional: Informare privind Planul Național pentru Redresare și Reziliență, Informare privind Mecanismul de Tranziție Justă, Informare privind Investițiile Teritoriale Integrate".

Doamna Ovidia Caba: O să fac o scurtă trecere în revistă. La 31 mai 2021, România a depus la Comisia Europeană Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), urmând ca acesta să fie evaluat de Comisie în baza celor 11 criterii stabilite de Regulamentul pentru MRR (Regulamentul 2021/241) și aprobat în maxim 3 luni de la depunere, după includerea în document a modificărilor solicitate de Comisie. PNRR, în ansamblu, și fiecare componentă a Planului includ atât propuneri de investiții cât și reforme (legislative, organizaționale etc) necesare asigurării unui răspuns eficient la provocările majore identificate prin Rapoartele de Țară ale Comisiei Europene. PNRR va funcționa în concordanță, complementaritate și cooperare cu noul Acord de Parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027 a fondurilor ESI, precum și cu programele sale sectoriale și regionale.

PNRR are un buget de cca 29,2 miliarde euro, dintre care 14,248 miliarde sub formă de grant și aproximativ 14,935 miliarde sub formă de împrumuturi. Regula stabilită prin Regulament este ca 70% din granturi să fie angajate până la finalul anului 2022, termenul limită pentru accesarea diferenței de 30% din granturi fiind 31 decembrie 2023. În plus, plățile pentru proiectele care vor fi incluse în programele naționale de redresare și reziliență trebuie făcute până în decembrie 2026. Obiectivul general al PNRR este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri din Mecanismul de Redresare și Reziliență

Principiile care stau la baza implementării PNRR: 1.Distribuirea echitabilă geografic a fondurilor, 2.Descentralizarea. 3.Rolul autorităților locale (definire apeluri, monitorizare, evaluare). PNRR este structurat pe 15 componente care acoperă toți cei 6 piloni prevăzuți prin Regulament, beneficiind de următoarea alocare financiară orientativă și ținând cont de contribuția de minim 37% la tranziția verde și 20% pentru transformarea digitală.

Pentru PNRR va fi utilizat modelul similar al programelor operaționale finanțate în cadrul Politicii de Coeziune și anume: management centralizat și execuție descentralizată, adaptat pentru a face procesul simplu și în același timp transparent și riguros - cu funcții de audit, de management și control (selecție, gestiune, monitorizare, recuperare). Potrivit cadrului legal național (OUG 155/2020, cu modificările și completările ulterioare, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene este coordonatorul național pentru elaborarea, negocierea, aprobarea și implementarea PNRR, în acest sens fiind înființată o structură de specialitate care va îndeplini și toate funcțiile ce decurg din implementarea Planului.

Structura de coordonare din cadrul MIPE va funcționa similar unei autorități de management, îndeplinind și funcțiile adaptate la regulile de implementare stabilite în Regulamentul 241/2021, respectiv acelea echivalente de: programare și gestionare plan, evaluare și selecție, autorizare și plată, inclusiv verificare a procedurilor de achiziție realizate de către beneficiari, monitorizare tehnică a stadiului de realizare a proiectelor/reformelor, control și recuperare, întocmire a declarației de gestiune. De asemenea, va fi creat tot în cadrul acestei structuri un sistemul informatic similar SMIS. Ministerul Finanțelor va asigura gestiunea financiară a PNRR.

Selectarea proiectelor care vor fi incluse în PNRR se face pe baza unor criterii mixte – pondere calitativă/cantitativă, certitudini/estimări de finalizare în termen, având în vedere și un sistem competitiv de implementare în interiorul reformei, respectiv:

- să fie proiecte mature, cu un grad avansat de elaborare a documentațiilor tehnico-economice și cu angajamente ferme din partea beneficiarilor finali de încheiere a contractelor de achiziție publică sau a contractelor sectoriale, după caz, până la sfârșitul anului 2022, pentru minimum 70% din valoarea alocată, respectiv la finalul anului 2023, pentru restul valorii alocate;
- să contribuie la ameliorarea stării economice și la creșterea capacității de reziliență a României;
- să obțină acordul MIPE prin care să se confirme compatibilitatea cu recomandările specifice de țară și tranziția verde și digitală, eligibilitatea finanțării din MRR și contribuția la atingerea jaloanelor și Țintelor prevăzute în PNRR;
- să respecte condițiile prevăzute pentru finanțare în cadrul PNRR;
- să respecte cerințele prevăzute de Mecanismul de redresare și reziliență;
- să aibă un impact semnificativ pentru dezvoltarea economică și/sau, după caz, la nivelul regiunilor de dezvoltare ori la nivelul autorităților locale, ținând cont și de Strategia națională pentru dezvoltare durabilă a României 2030.

Beneficiarii proiectelor/reformelor pot fi entități de drept public sau privat, care sunt responsabile pentru implementarea proiectelor aferente realizării reformelor precum și alte entități de drept public sau privat care au un contract de finanțare încheiat cu coordonatorii de reformă. Vor exista, așadar, două categorii distincte de beneficiari:

- ministerele responsabile de implementarea reformelor, ministerele responsabile de implementarea componentelor aferente reformelor, respectiv Secretariatul General al Guvernului
- beneficiarii finali de fonduri din PNRR, care încheie contracte de achiziție publică/sectoriale, după caz, pentru proiectele finanțate din PNRR, după încheierea acordurilor de finanțare și numai după obținerea de către aceștia a avizului conform.

Pentru susținerea tranziției către neutralitatea climatică, Uniunea Europeană pune la dispoziția Statelor Membre un mecanism nou: Mecanismul pentru Tranziția Justă (MTJ) care va sprijini teritoriile cele mai afectate de tranziția către neutralitatea climatică. Cei trei piloni ai Mecanismului pentru Tranziția Justă, constau în:

- Fondul pentru Tranziția Justă, implementat prin management Partajat (Comisia Europeană – Statul Membru)
- schemă dedicată din programul InvestEU
- Facilitatea de împrumuturi publice a BEI pentru mobilizarea altor investiții în regiunile respective.

Teritoriile eligibile pentru finanțare din Mecanismul pentru Tranziția Justă se stabilesc de către Comisia Europeană împreună cu Statele Membre. Acestea trebuie să se confrunte cu un puternic impact (negativ) din punct de vedere al implicațiilor economice și sociale care rezultă din tranziția către neutralitatea climatică, în special în ceea ce privește pierderea locurilor de muncă și transformarea proceselor de producție din industriile cu cea mai mare intensitate a emisiilor de gaze cu efect de seră. Pentru a se asigura eficiența Fondului pentru Tranziția Justă, în propunerea de regulament a FTJ este prevăzut ca teritoriile identificate să corespundă cu nivelul NUTS 3 sau pot fi părți din aceste teritorii.

Comisia Europeană a identificat în Raportul de țară 2020 al CE, anexa D, șase județe ca beneficiare ale FTJ: județele Dolj, Galați, Prahova, Mureș, la care se adaugă Gorj și Hunedoara, (zone beneficiare ale unui Instrument Teritorial Integrat). Conform Regulamentului 1056/2021 al Parlamentului European și Consiliul Uniunii Europene de instituire a Fondului pentru o tranziție Justă, teritoriile eligibile pentru a beneficia de finanțare din FTJ trebuie să elaboreze Planuri Teritoriale pentru Tranziția Justă. Sumele alocate statelor membre din acest fond se regăsesc în

textul regulamentului, României i-au fost alocați 1,947 miliarde Euro, din care 843 milioane Euro din MTJ și 1,112 miliarde Euro din Instrumentul de Redresare al UE, România fiind a treia țară, după Polonia și Germania, cu cea mai mare pondere a bugetului alocat din total: 11,12%. Bugetul total al FTJ este de 17,5 miliarde Euro.

La nivel național, s-a stabilit ca cele 6 teritorii eligibile să primească finanțare în baza unui Program operațional care va avea ca anexe cele 6 planuri teritoriale pentru tranziție justă: Programul Operațional Tranziție Justă. Acesta este elaborat sub coordonarea Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene.

La nivelul județului Mureș, coordonarea elaborării Planului Teritorial de Tranziție Justă revine Consiliului Județean Mureș susținut în acest demers de un grup de lucru local creat în 2020 care a participat la mai multe întâlniri organizate de CJ Mureș în colaborare cu MIPE și echipa de asistență tehnică contractată pentru a sprijini elaborarea PTTJ.

ADR Centru a analizat primul draft al PTTJ Mureș și a avut o primă întâlnire cu reprezentanții CJ Mureș și ai altor primării din județ pentru a discuta pe marginea complementarităților dintre POR Centru 2021-2027 și planul teritorial de tranziție justă Mureș. De asemenea, ADR Centru a transmis observații și recomandări la primul draft al acestui document, la finalul lunii mai 2021.

După finalizarea planurilor teritoriale de tranziție justă vor fi analizate din nou complementaritățile cu PNRR și POR, acțiunile privind eficiența energetică, mobilitatea verde, susținerea IMM-urilor productive, a start-up-urilor, a CDI care se regăsesc în ambele documente necesită a fi coordonate pentru a crește impactul investițiilor.

Investițiile Teritoriale Integrate (ITI) reprezintă un mecanism opțional prin care, într-o regiune omogenă, bine definită, pe baza unei strategii de dezvoltare, se utilizează un pachet de surse de finanțare din fonduri europene ce poate fi accesat de beneficiari publici și privați doar din și pentru regiunea în cauză. În urma introducerii conceptului de coeziune teritorială în Strategia Europa 2020, ca parte a abordării bazate pe specificitatea fiecărui teritoriu, ITI a dobândit o importanță deosebită în politica de coeziune.

ITI este un instrument extrem de complex, care presupune finanțări din mai multe fonduri cu reguli diferite de implementare – toate regulile aplicabile fondurilor europene sunt valabile și pentru ITI, neexistând derogare nici în selecția sau implementarea proiectelor ITI față de cele general valabile pentru programele operaționale din care se face finanțarea, aceste fonduri fiind incluse în anvelopa bugetară alocată României pentru perioada 2021-2027, neexistând o alocare suplimentară.

Regulamentul 1060/2021 de stabilire a dispozițiilor comune pentru fondurile europene structurale și de investiții (art. 5, 28, 29 și 30) precizează că investițiile politicii de coeziune în perioada 2021-2027 sprijină cinci obiective de politică, iar pentru realizarea obiectivului de politică O Europă mai apropiată de cetățenii săi sunt prevăzute cele două instrumente teritoriale, introduse din perioada de programare 2014-2020, în vederea îndeplinirii obiectivului de creștere a coeziunii teritoriale: dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC) și investițiile teritoriale integrate (ITI) precum și alte instrumente teritoriale concepute de statul membru.

În perioada de programare 2014-2020 în România doar în Delta Dunării se aplică acest instrument teritorial cu finanțare ținută. În Acordul de Parteneriat pentru perioada 2021-2027, forma draft, se precizează că Instrumentul de investiții teritoriale integrate (ITI) va fi utilizat pentru Delta Dunării și Valea Jiului. Strategiile integrate dedicate acestor zone identifică nevoile de investiții necesare dezvoltării socio-economice ale acestor zone, din mai multe programe operaționale aferente perioadei 2021-2027.

Prin Legea 176/2020 pentru aprobarea OUG 60/2020, art 4. alin 7, ADR Centru este desemnată, împreună cu ADI "Moții, Țara de Piatră", pentru zona Munților Apuseni, ADI "ITI Microregiunea Țara Făgărașului", ADI "Harghita" și ADI "Csomád-Bálványos" organisme de implementare a investițiilor teritoriale integrate, în cadrul programului

național pilot de descentralizare. Tot Legea 176/2020 prevede alocarea, de către Ministerul Fondurilor Europene, a sumelor necesare, către ADR Centru pentru asistență tehnică în vederea elaborării strategiei pentru ITI.

La începutul anului 2021, MIPE a anunțat demararea unui proces de susținerea a elaborării strategiilor de dezvoltare pentru zonele desemnate pentru implementarea investițiilor teritoriale integrate. Ca urmare a acestui demers, ADR Centru a solicitat să fie inclus în grupurile de lucru care pregătesc strategiile ITI pentru a fi la curent cu stadiul elaborării acestora și a furniza un input adecvat având în vedere implicarea sa prevăzută de Legea 176/2020 și de rolul de Autoritate de Management pentru POR 2021-2027.

În acest context, ADR Centru a solicitat informații, în mai multe rânduri, de la ADI cu privire la teritoriu, stadiul elaborării strategiilor de dezvoltare integrată și s-a implicat, la solicitarea punctuală a ADI, în susținere acestora în pregătirea cadrului necesar funcționării ITI conform prevederilor în vigoare.

Prevederi cu privire la implementarea ITI în perioada 2021-2027 sunt menționate și în Legea nr. 507/2021 pentru aprobarea OUG nr. 122/2020 privind unele măsuri pentru asigurarea eficientizării procesului decizional al fondurilor externe nerambursabile. Astfel, articolul nou introdus (art. 101) enumeră asociațiile de dezvoltare intercomunitară (ADI) desemnate să elaboreze și să implementeze ITI la nivelul fiecărui teritoriu vizat, județele cu localități vizate de ITI, precum și alocarea ITI-urilor către cele 5 ADR-uri care, potrivit Legii, vor acorda asistență tehnică și financiară asociațiilor de dezvoltare intercomunitară responsabile de implementarea ITI.

Astfel, conform Legii 507/2021, ITI și ADI prevăzute în acest act normativ pentru care ADR Centru va acorda asistență sunt:

- ITI Harghita-Covasna (format din UAT-uri din județele Harghita și Covasna), responsabile sunt ADI Csomad-Balványos și ADI Harghita
- ITI Ernei- Gornești (format din UAT-uri din județul Mureș), responsabilă este Asociația Mureșeană de Dezvoltare Intercomunitară Ernei Gornești
- ITI Țara Făgărașului (format din UAT-uri din județele Brașov, Sibiu și Argeș, Vâlcea), responsabile sunt ADI Centrul Regional pentru Dezvoltare Durabilă și Promovarea Turismului- Țara Făgărașului și ADI Monte Făgăraș Bilea-Capra.

La fel ca în cazul Legii 176/2020, Legea 507/2021 include ITI în contextul programului-pilot de descentralizare pentru dezvoltare teritorială integrată ale cărei norme ar urma să fie adoptate printr-o Hotărâre de Guvern, în termen de 15 zile de la intrarea în vigoare a Legii. Vă mulțumesc.

Domnul Csaba Borboly: În privința PNRR, FTJ și ITI, la Harghita și Covasna s-a luat decizia de a merge cu un singur ADI, Csomad-Balványos, care la obiective și la statut este modificat, conform legii. Săptămâna următoare va fi gata și draftul Strategiei pe ambele județe, eu cred că vom ajunge unde sunt și celelalte ADI-uri, de care se vorbește și la Bruxelles. Întrebarea este: susținerea ITI-ului, din partea ADR Centru, cum se manifestă. De exemplu, pentru această strategie, putem conta pe sprijinul ADR Centru sau cum să facem și care va fi suportul ADR Centru, cum preconizați ca în această perioadă de negocieri între Guvern și Bruxelles, care ITI-uri să rămână, care va fi strategia ADR Centru și unde am putea să vă susținem și noi pentru a avea reușite ca să fie cât mai multe ITI-uri eligibile și acceptate? În lege existăm, dar asta e 50% din reușită. Ne trebuie ca și la MIPE, dacă puteți, să trimiteți o informare că am făcut pași și acest lucru e vizibil și din partea managementului ADR Centru și să ne susțineți pentru dialog. Având în vedere că noi am scris și la DG Regio și am primit răspuns că se are în vedere, ITI - urile noi nu sunt susținute și nu par a fi pregătite pentru astfel de fonduri, dar ITI Harghita - Covasna va fi pregătit și suntem pe linie cu toate documentele necesare.

Domnul Simion Crețu: Problema cu ITI apare în două acte normative. S-au mai făcut și unele modificări, sau s-au adaptat. La Făgăraș s-a modificat și Asociația. Ca mecanism, noi suntem nominalizați pentru Asistență Tehnică și financiară. În continuare, în vederea aplicării legii, MIPE trebuie să elaboreze normele de aplicare, împreună cu

MFP și MDLPA și Ministerul Agriculturii și să se stabilească exact cadrul. Apoi, sunt câteva lucruri pe care are trebui, în paralel, să le facă Ministerele de linie în vederea aplicării legislației existente. MIPE, prin Banca Europeană de Investiții, a contractat o firmă printr-un act adițional, prin care va asigura finanțarea unor strategii. Știți ca și mine, că firmele plătite, în cazul ăsta Ernst & Young, spun că sprijină, dar de fapt nu fac strategiile. Deci, în final, strategia trebuie să o aibă fiecare ITI și apoi trebuie depusă la MIPE. Acum trebuie văzut ce fel de ITI e. Dacă e ITI multifond, trebuie să i se asigure o finanțare din mai multe programe operaționale, inclusiv PNDR. Dacă rămâne mono-fond iarăși e destul de greu. Trebuie să se mai limpezească lucrurile. Am asistat la discuții și cei de la Comisie întrebau de ce ne trebuie atâtea ITI-uri? Că, de exemplu, la ITI Delta Dunării s-a suspendat activitatea, dar dacă se merge cu aceste ITI-uri să fie justificat solid, inclusiv impactul trebuie justificat. Interfața cu CE e MIPE-le, acest minister reprezintă Guvernul și dumneavoastră în strategia pe care o aveți, la dânsii va fi depusă, să apoi să vedem cum se asigură cofinanțarea. Părerea mea e că ITI nu ar trebui cuplate. Fiecare ITI are viața lui și strategia lui. Să vedem care e viziunea lor, oficial.

Domnul Csaba Borboly: Vă mulțumesc.

Domnul Dragoș David: La primele trei puncte, ați menționat undeva în POR, zonele metropolitane și zonele urbane funcționale, cum definiți finanțările și la ce v-ați gândit din punctul ăsta de vedere, la proiectele depuse pentru astfel de zone, zonelor metropolitane și cele funcționale, care sunt sumele alocate și unde se încadrează?

Doamna Adriana Mureșan: În principal, pe Axa prioritară 8, unde sunt strategiile integrate teritoriale la nivelul regiunii. Acolo, așa cum am menționat, în strategiile respective trebuie să fie lista proiectelor prioritare, la nivelul teritoriului.

Domnul Simion Crețu: Pentru zonele metropolitane trebuie să fie planurile de mobilitate urbane întocmite pe fiecare zona din teritoriu.

Doamna Adriana Mureșan: Pentru zonele metropolitane sunt menționate în legislație, ADI sau ceva. Pe zonele urbane funcționale, am înțeles că se lucrează la minister la o corelare, a modului cum să fie abordate aceste zone urbane funcționale.

Domnul Dragoș David: De exemplu, pe axa de eficiență energetică și achiziție de mijloace de transport verde, să înțeleg atunci că nu se poate aplica?

Doamna Adriana Mureșan: Ba da, se poate aplica dacă Planul de Mobilitate Urbană Durabilă este la nivelul de zonă metropolitană și este contractul de servicii publice, ca în cazul Brașovului, este tot la nivel de zonă metropolitană, se poate aplica.

Domnul Dragoș David: Pe Axa 7, unde aveți turism rural, avem astfel de localități care se încadrează în tipologia asta.

Doamna Adriana Mureșan: Acolo, va trebui să aplicați în apelul respectiv, zona rurală respectivă. Nu o să aibă o sumă pre-alocată. Poate să aplice.

Domnul Dragoș David: Mă gândesc pe Axa 1 POR 2007-2013, având în vedere capacitatea financiară pe zonele rurale, puteau să aplice în parteneriat, primăria locală cu municipiul reședință de județ, tocmai pentru a îi ajuta. De ce nu putem localiza și aici?

Doamna Adriana Mureșan: Păi dacă investiția este localizată în mediul rural, poate să intre în parteneriat, să-i ajute.

Domnul Dragoș David: Dar cred că ar trebui să fie specificat în ghid.

Doamna Adriana Mureșan: Va fi specificat în ghid. Programul nu conține potențialii beneficiari, conține grupul țintă. Potențialii beneficiari vor fi menționați în ghid. Parteneriatele vor fi eligibile pe toate categoriile, pe toate axele prioritare având în vedere și capacitatea administrativă. Din discuțiile pe care le-am avut sunt multe localități care poate au nevoie de parteneri pentru a putea dezvolta proiectele.

Domnul Simion Crețu: Domnule director, când vom elabora ghidurile vor fi puse spre consultare! Nu poți ști toate realitățile dinainte. Dar se pot primi sugestii și documentele pot fi completate.

Domnul Dragoș David: Cred că ar trebui încurajate municipiile reședințe de județ, dar și celelalte municipii, să facă astfel de zone urbane funcționale, sau zone metropolitane, pentru că spre asta tindem. Să facem investiții integrate. Vorbim de teritorii. Ar fi bine ca în perioada asta de finanțare să avem făcute ADI-uri la nivelul zonelor urbane funcționale tocmai în ideea asta, să gândim împreună o strategie de dezvoltare.

Am văzut acolo că POR-ul include toate cerințele europene, dar este corelat cu Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru? Există o corespondență a cerințelor UE cu axele? Cred că ar trebui specificat, vă zic părerea mea, pe POR trebuie să aibă în vedere nevoile regiunii. Ceea ce spuneți dumneavoastră, corelarea cu PNRR-ul, acolo e planul național. Vom vedea în ce măsură se poate reuși o corelare. Dar cred că trebuie să avem în vedere strategia de dezvoltare regională pe POR, chiar dacă complementar vin banii și din PNRR. Dacă facem o programare din timp, vom vedea că pe primul loc este cheltuirea banilor de pe 2014-2020, până în 2023. Apoi vine PNRR, pentru cine va avea proiecte, până în 2026. Apoi POR, vom vedea până când avem termen limită. Avem capacitate administrativă să gestionăm toate această tipologie de bani, o să ne batem pe bani pe care nu îi putem cheltui? Nu avem capacitate. Au intervenit lucruri externe, cum sunt prețurile la materiale de construcții. Vor veni tot felul de provocări. Cred că trebuie să vedem ce proiecte majore sau de interes regional vrem și pe acelea să ne concentrăm și să facem o legătură clară, mai ales pe POR, pentru aceste obiective. Să vedem ce ne dorim mai mult, care e problema mai importantă? Avem tot felul de condiții de la UE pe care să ne sprijinim, să le respectăm. Spuneți că 50% din populația regiunii este amplasată în zona urbană, deci cred că ar trebui să ne concentrăm pe zona asta. Partea de transport public, de exemplu, este o provocare.

Domnul Simion Crețu: Dar noi asta finanțăm: 90% din fonduri, din toți banii pe care-i administrăm, merg pe zona urbană. Pentru rural am avut educația, patrimoniul, proiecte mărunte, dar cred că deviem de la subiect. PNRR trebuie să se încadreze în strategiile naționale. Noi am construit POR-ul, și se încadrează în prevederile Strategiei de Dezvoltare Regională și, pe anumite domenii, există strategii sectoriale, întocmite mult mai precis și mult mai dezvoltate. Ele conviețuiesc. În ceea ce privește capacitatea administrativă, instituțional, noi avem o preocupare să ne asigurăm că de acum înainte luăm măsurile care trebuie ca să avem cea mai bună capacitate administrativă care să răspundă sarcinilor pe care le avem. Acum nu avem nici o problemă, răspundem. Dacă tot mecanismul ăsta se creează, este o chestiune de stabilire a guvernantei și apoi să dezvoltăm capacitatea administrativă corespunzătoare. Probabil vom avea conferințe bine documentate și cu teme.

Doamna Adriana Mureșan: Programul Operațional Regional 20221-2027 are la bază Planul de Dezvoltare Regională. Strategia e justificată pe PDR și pe portofoliul de proiecte pe care-l avem. La varianta asta am reușit să ajungem în urma discuțiilor și a feed-back-ului de la dumneavoastră, ca să împăcăm nevoile și să le corelăm cu tipurile de intervenții care pot fi finanțate.

Domnul Dragoș David: Dar poate să specificăm în prezentare și să vedem corelarea investițiilor cu Strategia.

Doamna Adriana Mureșan: În principal, programul nostru e diferit de celelalte programe. Dar, de la nivel de UE s-au stabilit tipurile de intervenție care pot fi alese. Pentru ce ai ales, există indicatori și rezultat. Sunt mult mai stricți. Ei vor acum foarte mult să se bazeze pe rezultate și să ajungă să poată cuantifica acest rezultat.

Domnul Dragoș David: Să luăm un caz concret de care vorbim. Pe Specializare Inteligentă, la finanțare, avem o sumă considerabilă. Unde facem o astfel de investiție? Nu fiecare județ are capacitatea și poate face o astfel de investiție. Să cădem la pace. Uite, astea sunt localitățile în care putem face mari centre pe care să le dezvoltăm. Pe Axa 1.

Doamna Adriana Mureșan: Da, pe Axa 1, în perioada următoare, noi am pregătit un document la nivel regional, pe infrastructură de cercetare, transfer tehnologic,. Cu o abordare strategică la nivel regional, care va fi discutată înainte, ca să vedem fiecare în ce domeniu poate aplica. Noi avem un portofoliul, știm unde se pliază fiecare.

Domnul Dragoș David: Dacă vrem să facem un hub chiar dacă îl facem la Sibiu să putem să mergem și în Harghita și Covasna să avem investiții corelate, să existe capacitate.

Doamna Adriana Mureșan: Sunt incluse în Strategia de Specializare Inteligentă, sunt discutate.

Doamna Ovidia Caba: Ca să completez, la întâlnirea de anul trecut de la Miercurea Ciuc noi am prezentat POR în relație cu direcțiile strategice din PDR doar că, după cum știți, finanțările care contribuie la implementarea strategiei vin dintr-o sumă de programe operaționale, și nu numai. De la programe operaționale, programe gestionate de Comisia Europeană. Colega mea v-a făcut o prezentare cum au fost atrase aceste resurse către beneficiari din Regiunea Centru. Cu siguranță, când avem o situație cu versiunile din PO putem să mapăm corespondența dintre programe și strategia noastră.

Doamna Crina Dumitrescu: O întrebare tehnică. Dacă au fost aprobate pachetele legislative, Regulamentele Europene aferente POR 2021-2027, putem să lansăm deja procedurile de achiziție pentru documentațiile tehnice? Sunt cheltuieli eligibile sau trebuie să așteptăm?

Doamna Adriana Mureșan: Da, sunt eligibile de la 1 ianuarie 2021.

Domnul Csaba Borboly: Dacă nu mai sunt alte întrebări, atunci trecem la următorul punct de pe Ordinea de zi. Punctul 7, "Proiect de hotărâre privind avizarea Acordului-Cadru de Parteneriat pentru Europe Direct (ED) Nr. 8 și a Acordului de grant specific Nr. 8/2021 pentru EUROPE DIRECT Regiunea Centru, precum și a cofinanțării aferente bugetului propriu al ADR Centru". Domnul Nicolae Mărginean va prezenta materialul.

Domnul Nicolae Mărginean: Mulțumesc frumos. O să fiu foarte scurt. Acest Centru există de opt ani în cadrul ADR Centru și a promovat obiectivele europene la peste 50 mii de oameni informații cu sute de evenimente organizate în toată regiunea. Înainte de a vă detalia activitățile, să urmărim filmul. NextGenerationEU- vrem să fim siguri, să fim ancorați în realitate.

Pe parcursul anului 2021, mai-decembrie, EUROPE DIRECT Regiunea Centru va desfășura următoarele evenimente majore, pliate pe prioritățile Comisiei Europene:

Pentru informarea și implicarea cetățenilor se vor promova acțiunile Pactului Verde European printr-un mixt de evenimente de interior și exterior. Europe Direct Regiunea Centru va organiza 6 dezbateri online în fiecare din cele șase județe ale Regiunii Centru pe tema identificării unor soluții de protecție a mediului la nivelul comunităților. Dacă restricțiile se ridică până în toamnă, va fi organizată cea de-a VII-a ediție a Crosului Europei, un eveniment în aer liber la care se estimează o participare a cca 1000 persoane. Dacă restricțiile COVID se vor menține, atunci evenimentul se va înlocui cu 6 evenimente sportive județene/locale cu un număr limitat de participanți.

În domeniul relațiilor cu mass-media și cu multiplicatorii de la nivel local a fost lansat un chestionar de actualizare a multiplicatorilor de informații din regiune. Prin această rețea, Europe Direct și ADR Centru vor transmite constant informații pe e-mail către membrii rețelei, care au responsabilitatea de a le prelua și difuza, iar cei mai activi dintre

ei vor fi invitați să participe la un eveniment regional organizat în al doilea semestru din 2021. Forumul regional al multiplicatorilor va avea o durată de trei zile, iar pe parcursul acestui eveniment se vor prezenta proiecte din regiune finanțate de UE și se vor premia cele mai bune proiecte și cei mai activi membri din rețea.

Pentru informarea pe plan local cu privire la subiecte sensibile referitoare la UE se va derula o campanie online prin care vom colecta opiniile locale referitor la subiectele sensibile referitoare la UE. Cu scopul de a identifica opiniile sau informațiile denaturate de la cât mai mulți cetățeni din Regiune, se vor selecta cel puțin două publicații/județ care vor promova un chestionar online și apoi vor publica versiunea corectă a informațiilor false propagate. Pentru județele Harghita, Covasna și Mureș, va exista și o versiune în limba maghiară a acestor acțiuni.

Uniunea Europeană în școli se va concretiza prin colaborare cu Inspectoratele Școlare Județene din cele șase județe, precum și cu universitățile din Regiune. Se vor organiza dezbateri în cadrul unităților de învățământ înscrise, pe tema digitalizării, iar cele mai bune echipe din Regiune (debateri și coordonator) vor participa la o vizită la Bruxelles. Dezbaterile vor fi organizate în două etape - o etapă județeană între cele mai bune echipe din județ și o etapă regională între finaliștii etapei județene.

Toate aceste evenimente, dar și alte acțiuni în parteneriat se vor promova prin intermediul unei platforme regionale de rețele. ED Regiunea Centru va lansa un web-site cu identitatea vizuală a proiectului, pe care se vor promova în home-page - punctele de contact și paginile web ale rețelelor europene de nivel local, regional sau național, va exista un formular activ de răspuns la informații. Atât programele structurii gazdă-ADR Centru, cât și informații Comisiei Europene în România și ale celorlalte organisme intermediare de fonduri europene se vor prelua pe această platformă.

De asemenea, în semestrul 2 al anului, este prevăzută organizarea unui eveniment public de lansare oficială a sediului EUROPE DIRECT Regiunea Centru, pentru eveniment fiind prevăzută dezvelirea plăcuței de informare trimisă de Comisia Europeană, darea în funcțiune a info-chioșcului ce va fi disponibil spre accesare informații și documentarea cetățenilor, din exterior.

Bugetul Centrului de informare Europe Direct Regiunea Centru pentru anul 2021 este de 45.800 Euro, din care 20.267 Euro reprezintă finanțarea acordată de Comisia Europeană pentru realizarea sarcinilor, 3.200 euro reprezintă grantul pentru evenimentul de lansare, iar 22.333 Euro contribuția proprie a ADR Centru. Vă stăm la dispoziție dacă aveți întrebări. Mulțumesc.

Domnul Csaba Borboly: Dacă nu aveți întrebări, să votăm acest proiect de hotărâre. Cine este pentru? Cine împotriva sau abțineri? A fost vot unanim.

Trecem la următorul punct de pe Ordinea de zi. "Proiect de hotărâre privind aprobarea participării ADR Centru în două proiecte înaintate pentru finanțare în cadrul apelului 5 al Programului Interreg Europe (InnovaSPA și BIO4ECO) și a cofinanțării aferente bugetului propriu al ADR Centru în aceste proiecte". Doamna Ovidia Caba, foarte pe scurt.

Doamna Ovidia Caba: Sunt 2 proiecte mai mici prin care continuăm două proiecte deja finanțate pe Interreg Europe.

Proiectul InnovaSPA PGI 05018 "Innovative health solutions for thermal spa regions". Proiectul vizează îmbunătățirea politicilor de dezvoltare de la nivel regional/național care sprijină transferul de tehnologie și cunoaștere în vederea accelerării lansării pe piață de noi produse și soluții inovative destinate stațiunilor balneare. Prima fază de implementare a proiectului, dedicată învățării interregionale, s-a derulat în perioada iunie 2018 – noiembrie 2020 și s-a finalizat cu elaborarea unui plan de acțiune pentru îmbunătățirea instrumentelor de politică vizate. Cea de a doua fază de implementare, dedicată monitorizării implementării planului de acțiune a demarat în decembrie 2020 și se va încheia în noiembrie 2022.

Celălalt proiect, BIO4ECO – "Sustainable regional bioenergy policies: a game changer" este o inițiativă de cooperare internațională între zece organizații europene, ce a avut în vedere îmbunătățirea proceselor de elaborare și implementare a politicilor regionale și naționale, în contextul tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon, creșterea eficienței energetice și utilizarea sustenabilă a surselor de energie regenerabilă, inclusiv a biomasei forestiere și agricole.

Aplicația InnovaSPA va beneficia de un buget în valoare de 326.625 Euro. Agenției pentru Dezvoltare Regională Centru îi va reveni un buget de 33.425 Euro. Contribuția programului la bugetul proiectului este de 85%, pentru bugetul ADR Centru finanțarea nerambursabilă fiind de 28411,25 Euro iar contribuția proprie va fi de 15% din bugetul total: 5013,75 Euro.

Aplicația BIO4ECO va fi implementată pe o perioadă de 12 luni și va beneficia de un buget în valoare de 324.903 Euro. Agenției pentru Dezvoltare Regională Centru îi va reveni un buget în valoare de 41.200 Euro. Contribuția programului la bugetul proiectului este de 85%, pentru bugetul ADR Centru finanțarea nerambursabilă fiind de 35.020 Euro iar contribuția proprie va fi de 15% din bugetul total: 6.180 Euro.

Domnul Csaba Borboly: Dacă nu aveți întrebări, să votăm acest proiect de hotărâre. Cine este pentru? Cine împotriva sau abțineri? A fost vot unanim.

Trecem la următorul punct de pe Ordinea de zi. "Informare privind elaborarea studiului "Resurse umane pentru specializare inteligentă – nevoile și oferta de competențe digitale în administrație și economie". Doamna Ovidia Caba.

Doamna Ovidia Caba: Foarte pe scurt, este un studiu ce abordează o problemă de interes pentru noi. Unul din obiectivele principale ale studiului este cunoașterea nivelului competențelor digitale ale personalului din administrație și companii, ca o condiție esențială în facilitarea transformării digitale, pentru propunerea unor soluții de îmbunătățire care să poată fi preluate și în programele operaționale regionale sau alte programe operaționale care abordează problematica educației și formării profesionale inițiale și continue.

În plus, acest studiu va fi util în procesul de programare regională a fondurilor europene și în pregătirea unor proiecte strategice care să contribuie la creșterea capacității administrației publice și a mediului de afaceri de a gestiona un proces amplu de digitalizare și la activarea mecanismelor care să susțină acest proces bazat pe resursa umană.

După finalizarea etapei de completare a chestionarelor adresate mediului privat, se va proceda la interpretarea rezultatelor și integrarea lor în studiu, reflectând care este stadiul digitalizării, precum și nevoile de competențe digitale în administrația și companiile din Regiunea Centru. În calendarul de elaborare a studiului s-a prevăzut ca finalizarea acestuia să aibă loc în luna octombrie 2021, urmând ca în luna noiembrie concluziile acestui studiu să fie prezentate CRI și apoi CDR. Mulțumesc.

Domnul Simion Crețu: Dacă-mi dați voie, e vorba de digitalizare, o preocupare a noastră, fiindcă vor exista multe oportunități de finanțare. După ce încheiem această analiză și după vacanța de vară, vom încerca să facem și un eveniment cu actori relevanți, cu un partener privat poate, pentru un schimb de opinii, să vedem care sunt tendințele în regiune și ce se poate rezolva.

Domnul Csaba Borboly: Ok. Trecem la următorul punct. "Informare privind elaborarea Planului de Acțiuni pentru îmbunătățirea instrumentelor de politică ce vizează dezvoltarea de soluții de sănătate inovatoare în regiunile cu potențial balnear, ca parte a proiectului InnovaSpa". Doamna Caba?

Doamna Ovidia Caba: Faza 1 de implementare a proiectului InnovaSPA, s-a încheiat cu elaborarea de către partenerii de proiect a unui PLAN DE ACȚIUNE menit să ofere detalii cu privire la modul în care lecțiile învățate din cooperare vor fi implementate în scopul de îmbunătățirii instrumentelor de politică abordate în fiecare regiune. La nivelul Regiunii Centru, planul de acțiune vizează îmbunătățirea instrumentelor de politică care sprijină dezvoltarea și inovarea în balneologie și turism balnear. Planul de acțiune cuprinde: o analiză a stadiului valorificării resurselor balneare ale Regiunii Centru și potențialului de dezvoltare prin Cercetare, Dezvoltare, Inovare.

Analiza include o mapare a tuturor localităților din regiune care dețin resurse naturale (sau climatice) valorificate sau cu potențial de a fi valorificate, tipurile de resurse existente și nivelul de valorificare al acestora, facilitățile balneo-medicale existente, facilități pentru cazare și agrement, aspecte privind disponibilitatea forței de muncă, a facilităților pentru educație și formare a specialiștilor și personalului care lucrează în acest domeniu, provocările cu care se confruntă stațiunile balneoclimatice/zonelor cu resurse balneare și proiecte de dezvoltare care ar putea impulsiona creșterea inteligentă a acestor zone.

Concluziile acestui studiu relevă existența unei foarte mari varietăți de resurse naturale balneare aflate în diferite stadii de valorificare, un număr de 37 de localități din Regiunea Centru dețin astfel de resurse de la ape minerale, la nămoluri terapeutice, emanații de gaze terapeutice (mofete, solfatare), saline, factori climatici etc. Alături de cele șase stațiuni balneoclimatice atestate în Regiunea Centru, Localitățile emergente care cunosc o creștere a cererii sunt: Sângeorgiu de Mureș, Balványos și Praid, iar în alte localități, precum Ocna Mureș-Băile Sărate, Rotbav, Băile Miercurea Ciuc se preconizează realizarea unor investiții în infrastructura de tratament și agrement care vor impulsiona dezvoltarea acestor localități. O să revenim cu o variantă finală a planului de acțiune ce va fi supusă aprobării CDR Centru. Mulțumesc.

Domnul Csaba Borboly: Mulțumim. Trecem la următorul punct. "Informare privind susținerea tranziției către economia circulară în Regiunea Centru. Contribuția ADR Centru la procesul de tranziție către economie circulară în regiunea noastră". Doamna Țărău ne prezintă pe scurt.

Doamna Gabriela Țărău: Bună ziua. COLOR CIRCLE este o inițiativă interregională ce are ca scop creșterea capacității autorităților locale și dezvoltarea orașelor circulare în Regiunea Centru prin cooperarea cu mediul academic regional și prin schimburi de experiență cu specialiști din Franța, Cehia, Spania și Regatul Țărilor de Jos. În calitate de partener al consorțiului COLOR CIRCLE, ADR Centru a mapat inițiativele regionale din domeniul economiei circulare, a identificat nevoile comunităților din regiune și a conturat o serie de propuneri pentru dezvoltarea acestor principii și crearea unor comunități sustenabile. De asemenea, în cadrul proiectului sunt organizate întâlniri semestriale cu grupul regional de lucru, evenimente interregionale de învățare, ateliere de lucru dar și întâlniri bilaterale cu partenerii proiectului și/sau organizații relevante din regiunile COLOR CIRCLE.

În contextul acestui proiect, ADR Centru a organizat în perioada 15-16 iunie 2021 cel de-al patrulea eveniment de învățare interregională. ADR Centru va fi implicată în viitor, atât prin intermediul proiectului ColorCircle, al rețelei Enterprise Europe Network și al POR Centru 2021-2027 în susținerea implementării unor modele de economie circulară, în creșterea capacității administrației locale și a companiilor de a fi mai sustenabile și a le facilita tranziția verde și digitală. În acest demers, este necesar să avem susținerea autorităților locale, în principal, pe care le vom implica în testarea unor modele de colaborare la nivel local pentru rezolvarea și găsirea de soluții la probleme legate de economia circulară dar și în acțiuni de creștere a capacității pentru accesarea de finanțări pentru tranziția către economia circulară. Vă mulțumesc.

Domnul Csaba Borboly: Mulțumim. Dacă sunt întrebări? Nu sunt. Trecem la punctul 12, pe care noi l-am propus. "Analiză, privind necesitatea elaborării unei metodologii, privind depunerea și transmiterea către AM. POR, al unor solicitări de prelungire de termene de depunere în cadrul apelurilor de proiecte". Este un lucru de care am discutat cu domnul director Crețu. Este vorba despre prelungirea termenelor de depunere a proiectelor și am înțeles care

este mecanismul reglementat la nivel național. Dar rugămintea mea este: când faceți o informare la AMPOR la Minister, să solicitați o opinie sau informare din partea membrilor CDR Centru și să atașați scrisorile pe care le trimiteți mai departe către minister. Aici e vorba de linia de finanțare închisă în 15 iunie, pentru incubatoare, iar Ministerul după închiderea termenului, cu 5 minute, anunță prelungirea termenului de depunere, cu argumentația că noi nu dorim să depunem proiecte. Sfântu Gheorghe a depus un proiect în termen, județul Harghita 3 proiecte, deci au fost 4 depuse și noi considerăm că nu trebuia să fie prelungit termenul depunerii. Pentru viitor, dacă puteți face un fel de metodologie internă, ca să fim informați și să avem și noi o opinie, dacă sunt solicitări de prelungire de termen. Iar la solicitarea de prelungire de termen să atașați și opinia noastră.

Domnul Simion Crețu: În această situație a fost un aspect puțin greșit înțeles. Nu e văzut într-o cheie foarte deschisă. Pe Axa 2.1B, ce finanțează incubatoarele de afaceri, în 16 aprilie MDLPA a anunțat că o deschide fiindcă există o sumă la dispoziție. Perioada de depunere a fost 14 mai- 14 iunie. Nominalizat ca și AM de către CE a fost Guvernul României, MDLPA, noi suntem OI. Toate aceste atribuții sunt ale AM-ului. Noi, ca atribuții avem obligația să informăm AM-ul legat de orice lucruri în ce privește buna activitate. Am primit și noi și au fost transmise mai multe solicitări de prelungire. Motivarea era să prelungească termenul pentru o lună, pentru a putea fi completată documentația. De la această situație, Ministerul a cerut un termen de 15 iulie, iar noi de obicei nu ne opunem fiindcă vrem să fie depuse proiecte bune. Am transmis o solicitare ca să nu prelungească până în 15 iulie fiindcă fiind ajutor de stat trebuie să se contacteze ca să se și finalizeze. AM a aprobat prelungirea prin Ordin și s-a dat în 3 minute. Motivarea a fost că la ora 11 nu au fost încărcate proiecte în sistem. Cu domnul președinte am discutat că se poate face o procedură, și într-adevăr, dacă există timp limită, să putem să informăm CDR-ul. Dar la orice material făcut, nu există o procedură aplicabilă fiindcă pe acest POR nu se mai redeschide nimic. Pentru viitoarea perioadă noi suntem AM prin legislație și noi vom propune CDR-ului informațiile și vom proceda totul. Acest moment nu e cel mai propice pentru a genera o procedură în acest sens. Pe perioada viitoare vom avea lucrurile foarte clar prevăzute.

Domnul Csaba Borboly: Să ne înțelegem, vrem o informare. Și la Sfântu Gheorghe și Harghita au lucrat mulți oameni pe sfârșitul săptămânii degeaba. Omenește, să ne informați. Atât dorim. Să ne spuneți că e posibil să fie prelungit termenul.

Domnul Simion Crețu: Eu vă spun ce știu. Sau ce transmitem. De decizie nu am știut. Documentele erau pe la avize la juridic. Vineri, când noi am terminat programul, nu era nimic public. Noi nu aveam ultimele informații. Dar, dacă trebuie să întocmim ceva, o să vă informăm legat de tot ce transmitem noi.

Domnul Csaba Borboly: Pentru mine este suficient. O informare, nu procedură. Legat de acest subiect dacă are cineva altă idee? Dacă nu, la diverse avem o invitație. Doamna Birgit Schliewenz, reprezentant al parteneriatului oficial Brandenburg-Regiunea Centru.

Doamna Birgit Schliewenz: Bună ziua tuturor, domnul președinte. După un an de lipsă, pe care i-am simțit ca și când ar fi fost 10 ani, m-am întors aici. Vă mulțumesc pentru invitație. Vă transmit salutări din Landul Brandenburg. Continuăm cu parteneriatul între Landul Brandenburg și Regiunea Centru. Din partea Landului și a Ministerului de Afaceri Europene vă anunț o vizită de lucru scurtă, în acest an. Avem primele puncte de colaborare pe tema susținerii IMM-urilor și dezvoltare economică, și o colaborare mai intensă în proiecte europene internaționale. Dacă aveți idei sau propuneri ne anunțați pe noi sau ADR Centru și le discutăm. Eu vă transmit din partea Landului, felicitări pentru noua provocare ce decurge din atribuția de Autoritate de Management. E foarte important și ne bucurăm de pașii înainte în descentralizarea regională din România. Avem noi provocări din cauza COVID și o nouă temă de colaborare. Noi am făcut și un proiect Erasmus+ aprobat recent, la care am lucrat cu colegii din Brașov, am terminat un alt proiect în cadrul Erasmus+ împreună cu județul Mureș, cu o școală profesională și am colaborat pe un alt proiect Erasmus+ pentru dezvoltare, învățământ extra-școlar care, din păcate, nu a fost aprobat fiindcă nu a mai fost buget. Momentan pregătim vizita de lucru pentru ADR Centru, vom vizita toată Regiunea cu reprezentanții Ministerului de Finanțe și Afaceri Europene din Brandenburg. O altă vizită de lucru, tehnică, va fi în

județul Alba din județul Prignitz în perioada 30-31 august. Aceste puncte și câteva noi idei vrem să le dezvoltăm în continuare, prin colaborarea între cele două regiuni. Sper să ne revedem în curând, concret, în cadrul proiectelor. Vă mulțumesc și vă doresc toate cele bune.

Domnul Csaba Borboly: Mulțumesc. Mai sunt alte puncte de vedere? Dacă nu mai sunt alte intervenții, vă mulțumim. Vă doresc o zi bună.

Drept pentru care s-a încheiat prezentul Proces Verbal.

Președinte CDR Centru,
Csaba Borboly
Președintele Consiliului Județean Harghita

Regiunea Centru, 16.07.2021

1ex GMC / NM

